

EVROPSKA KOHEZIJSKA POLITIKA V SLOVENIJI V OBDOBJU 2014–2020

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI STRUKTURNI
IN INVESTICIJSKI SKLADI
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

EVROPSKA KOHEZIJSKA POLITIKA V SLOVENIJI V OBDOBJU 2014–2020

Evropska kohezijska politika v Sloveniji v obdobju 2014-2020

Copyright © MKRR, 2024.

Izdalo in založilo: Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj

Kontakt: gp.mkrr@gov.si

Elektronska izdaja

Uredila: Klavdija Operčkal

Zbrala: Alja Dražumerič

Jezikovni pregled: Mojca Ovsenek in Maja Robnik

Oblikoval: Medium Žirovnica

E-izdaja (pdf) je pod pogoji licence Creative Commons 4.0 CC-BY-NC-SA dostopna v elektronski obliki (pdf) na www.dlib.si (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani) in na spletnih straneh www.mkrr.si.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 194801667

ISBN 978-961-96425-4-2 (PDF)

Kazalo vsebine

Predgovor – minister dr. Aleksander Jevšek	4
Evropska kohezijska politika v Sloveniji: uresničevanje skupnih ciljev in učinkovito vlaganje v razvoj	5
Prednostna os 1: Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnost in ozelenitev gospodarstva	6
PRIMER DOBRE PRAKSE: Biotehnološko stičišče Nacionalnega inštituta za biologijo kot središče znanstvene odličnosti	7
Prednostna os 2: Povečanje dostopnosti do informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti	9
PRIMER DOBRE PRAKSE: Digitalna revolucija na področju prostora v Sloveniji: eProstor.....	10
Prednostna os 3: Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast	12
PRIMER DOBRE PRAKSE: Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu, Pohišstvo Iskra d.o.o.	13
Prednostna os 4: Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja	14
PRIMER DOBRE PRAKSE: Trajnostna energetska vizija z razvojem daljinskega ogrevanja in fotonapetostnih elektrarn.....	15
Prednostna os 5: Prilagajanje podnebnim spremembam	16
PRIMER DOBRE PRAKSE: Protipoplavna ureditev porečja Gradaščice – I. faza	16
Prednostna os 6: Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti	18
PRIMER DOBRE PRAKSE: Rezultat uspešnega celjskega CTN projekta Generator je Tehnopark Celje, največji znanstveno-zabavni park v Sloveniji	18
Prednostna os 7: Gradnja infrastrukture in ukrepi za spodbujanje trajnostne mobilnosti	20
PRIMER DOBRE PRAKSE: Nadgradnja obstoječega tira železniške proge Maribor–Šentilj–državna meja	20
Prednostna os 8: Spodbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile	22
PRIMER DOBRE PRAKSE: Program ASI: podpora in razvoj kompetenc za starejše zaposlene v Sloveniji.....	22
Prednostna os 9: Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine	24
PRIMER DOBRE PRAKSE: Prva pametna podeželska učilnica v Sloveniji.....	25
Prednostna os 10: Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost	26
PRIMER DOBRE PRAKSE: E-vsebine, e-storitve za podporo uvajanju novih pristopov v vzgoji in izobraževanju (E-TORBA 2023).....	27
Prednostna os 11: Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO in krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev	28
PRIMER DOBRE PRAKSE: Učinkovito pravosodje: celovita in inovativna podpora pravosodnemu sistemu	29
React EU: Spodbujanje odprave posledic krize v okviru pandemije covid-19 in priprava zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja gospodarstva – ESRR	31
PRIMER DOBRE PRAKSE: Negovalni oddelek Splošne bolnišnice Murska Sobota – nov mejnik v zdravstvenem varstvu Pomurske regije	32
React EU: Spodbujanje odprave posledic krize v okviru pandemije covid-19 in priprava zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja gospodarstva – ESS	33
PRIMER DOBRE PRAKSE: Postcovidna rehabilitacija v Thermani Laško	34
Dosežki v številkah	35
Namesto zaključka	36
Ministrice in ministri v času izvajanja operativnega programa v obdobju 2014–2020	36

Spoštovane bralke, spoštovani bralci.

Ob zaključku Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 z velikim ponosom in hvaležnostjo na pot pospremljam publikacijo, v kateri so zbrani in podrobneje predstavljeni številni odlični dosežki, ki so odraz naših skupnih prizadevanj za uspešno koriščenje evropskih sredstev v tem obdobju. V veselje in privilegij mi je bilo sodelovati pri zaključku programskega obdobja 2014–2020, ki je našim regijam in skupnostim prineslo številne pozitivne spremembe.

Kohezija je ena od temeljnih vrednot Evropske unije. Vse od vstopa Slovenije v Evropsko unijo pred dvajsetimi leti pa je bila tudi osrednje vodilo države pri njenem delovanju. S spodbujanjem kohezije si prizadevamo za zmanjševanje razlik med regijami in zagotavljanje enakih možnosti za vse državljane, ne glede na to, kje živijo. Verjamem, da smo s skupnimi prizadevanji uspeli okrepiti kohezijo med našimi regijami in prispevati k bolj uravnoteženemu in trajnostnemu razvoju celotne države.

Vsi dosežki, naložbe in projekti v okviru operativnega programa so rezultat trdega dela, predanosti in sodelovanja vseh, ki smo tako ali drugače sooblikovali ali zasledovali cilje operativnega programa. Z več kot devet tisoč uspešno izpeljanimi projekti v tem obdobju smo izboljšali infrastrukturo, spodbujali inovacije ter ustvarili nova delovna mesta v številnih regijah po

Sloveniji. Poleg tega smo okrepili socialno vključenost, podpirali izobraževanje in usposabljanje ter prispevali k trajnostnemu razvoju našega okolja.

Ob tej priložnosti se želim iskreno zahvaliti vsem, ki ste sodelovali pri izvajanju operativnega programa: lokalnim skupnostim, nevladnim organizacijam, podjetjem, institucijam in vsem ostalim, ki ste s svojim aktivnim delovanjem in podporo prispevali k uspehu programa. Posebna zahvala velja zaposlenim na Ministrstvu za kohezijo in regionalni razvoj in v nekdanji Službi Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko ter na drugih ministrstvih. Brez vašega truda in predanosti ne bi bilo mogoče doseči vsega, s čimer se danes upravičeno lahko pohvalimo.

Kljub uspešnemu zaključku programa 2014–2020 se zavedam, da nas čaka še veliko dela, a hkrati tudi priložnosti za nadaljnji razvoj naših regij. Verjamem, da bomo s skupnimi močmi uspeli premagati izzive pred nami in izkoristiti priložnosti, ki se nam ponujajo. Hvaležen sem za vašo podporo in zaupanje, hkrati pa se nadejam nadaljnega sodelovanja v korist vseh regij in prebivalcev Slovenije.

Dr. Aleksander Jevšek
minister za kohezijo in regionalni razvoj

Evropska kohezijska politika v Sloveniji: uresničevanje skupnih ciljev in učinkovito vlaganje v razvoj

Evropska kohezijska politika je v obdobju 2014–2020 predstavljala izjemno pomembno gonilo razvoja v Sloveniji. S sredstvi iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Evropskega socialnega sklada (ESS) in Kohezijskega sklada (KS) je Slovenija izvajala številne projekte in programe za krepitev svojega gospodarstva, družbe in okolja.

Cilji, ki sta si jih Slovenija in Evropska unija zastavili za to obdobje, so bili ambiciozni in vsebinsko pestri. Osredotočali so se na spodbujanje inovativnosti, ustvarjanje delovnih mest, zmanjševanje gospodarskih in socialnih razlik ter varovanje okolja. Evropska kohezijska politika je v Sloveniji postavila trdne temelje za trajnostni razvoj, ki je bil usmerjen v korist vseh prebivalcev in regij.

Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2014–2020 (OP) je Evropska komisija potrdila 16. decembra 2014. Leta 2022 je bil OP dopolnjen z vključitvijo dodatnih sredstev v okviru pobude React-EU. Sloveniji je bilo tako v obdobju 2014–2020 skupaj na voljo 3,34 milijarde evrov evropskih sredstev:

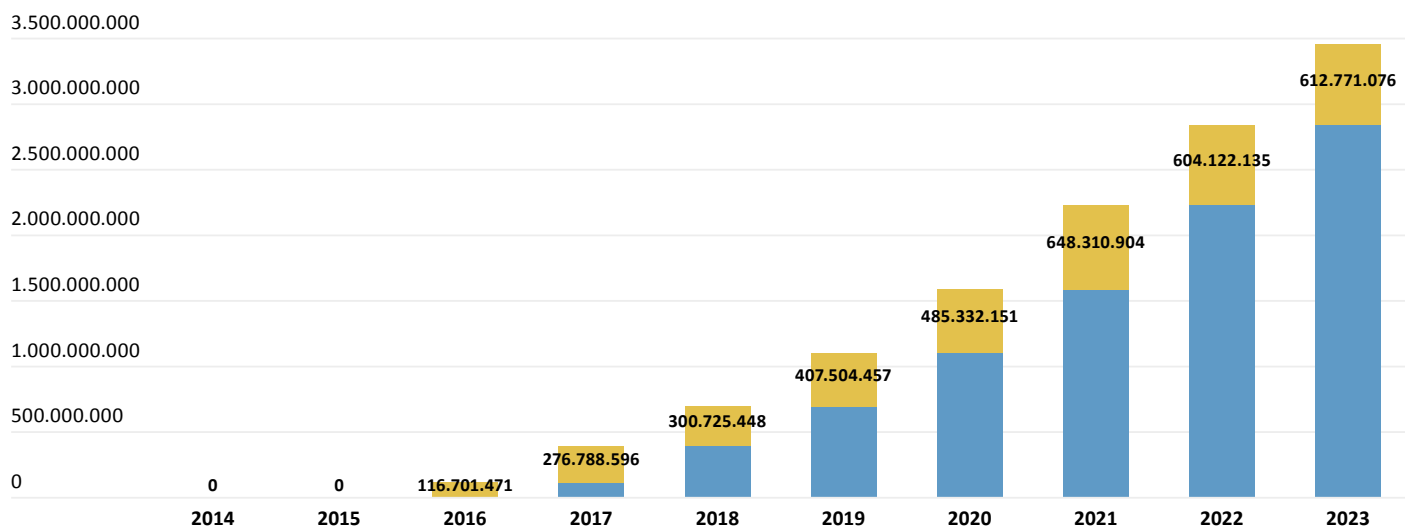
- Republika Slovenija 1,183 milijarde evrov (KS, React-EU),
- kohezijska regija Zahodna Slovenija 849 milijonov evrov (ESRR, ESS),
- kohezijska regija Vzhodna Slovenija 1,305 milijarde evrov (ESRR, ESS).

Slovenija je uspešno izkoristila vsa razpoložljiva sredstva

Črpanje evropskih sredstev je potekalo sorazmerno z izvajanjem investicij na terenu, okrepilo pa se je v drugem delu programskega obdobja. Slovenija je do konca obdobja učinkovito izkoristila vsa razpoložljiva sredstva.

Izvajanje evropske kohezijske politike je potekalo v okviru 11 prednostnih osi, ki so tematsko določale cilje in ukrepe. Naknadno sta bili dodani še dve prednostni osi kot odziv na pandemijo covid-19. V nadaljevanju predstavljamo ključne dosežke in primere dobrih praks.

Graf: Letni prirast koriščenja evropskih kohezijskih sredstev

*Prikaz izplačil iz državnega proračuna (EU del, v EUR)

■ letni prirast koriščenja ■ seštevek koriščenja preteklih let

Prednostna os 1: Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnost in ozelenitev gospodarstva

Pametna specializacija: ključ do mednarodne konkurenčnosti in zelene transformacije gospodarstva

Evropska sredstva so bila v okviru te prednostne osi namenjena za mednarodno konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja z:

- izboljšanjem infrastrukture za raziskave in inovacije,
- razvojem znanja/kompetenc za odličnost pri raziskavah in inovacijah,
- povečanjem deleža inovacijsko aktivnih podjetij.

Ukrepi so bili usmerjeni predvsem v podporo:

- izvedbi raziskovalno-razvojnih programov in projektov,
- raziskovalcem na začetku kariere kot povezovalnim členom med raziskovalnim in podjetniškim okoljem,
- vzpostavitvi mreže centrov raziskovalnih umetnosti in kulture,
- razvoju in nadgradnji obstoječe nacionalne raziskovalne infrastrukture ter izgradnji nove.

Podpora s ciljem povečanja deleža inovacijsko aktivnih podjetij je bila namenjena tudi:

- inovativnim raziskovalno-razvojnimi projektom za razvoj novih ali izboljšanih proizvodov, procesov ali storitev na prednostnih področjih S4¹,
- vzpostavitvi strateških razvojno-inovacijskih partnerstev (SRIP),
- malim in srednje velikim podjetjem za projekte raziskav, razvoja in inovacij (RRI), ki so v okviru programa Obzorje 2020 od Evropske komisije prejela certifikat Pečat odličnosti,

- izvedbi slovenskega dela mednarodnih raziskovalno-razvojnih projektov, ki so bili potrjeni na zasedanjih programa EUREKA,
- krepitvi kompetenc in inovacijskih potencialov,
- pilotno/demonstracijskim projektom in prenosu znanja preko delovanja pisarn za prenos tehnologij.

Poleg pomoči v obliki subvencij so bila podjetjem na voljo tudi povratna sredstva v obliki garancij in ugodnejših kreditov.

V okviru te prednostne osi so se zagotavljala sredstva za podporo podjetjem pri soočanju s posledicami krize zaradi covid-19. Pomoč se je podjetjem zagotavljala za izvedbo RRI projektov in projektov za vzpostavitev proizvodnih kapacitet, povezanih z omilitvijo posledic covid-19.

Ukrepi, usmerjeni v spodbujanje mednarodne konkurenčnosti raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja, so med drugim pomembno prispevali k povečanju števila raziskovalcev, ki delajo v objektih z izboljšanimi raziskovalnimi zmogljivostmi in števila podjetij, ki sodelujejo z raziskovalnimi ustanovami (91 podjetij v letu 2016 in več kot 200 podjetij v letu 2023) ter števila podjetij, ki so prejela podporo (63 podjetij v letu 2016 in več kot 600 podjetij v letu 2023).

¹ <https://evropskasredstva.si/app/uploads/2024/02/Porocilo-S4.pdf>

PRIMER DOBRE PRAKSE: Biotehnološko stičišče Nacionalnega inštituta za biologijo kot središče znanstvene odličnosti

Biotehnološko stičišče Nacionalnega inštituta za biologijo (BTS-NIB) predstavlja pomembno naložbo v visokokakovostno raziskovalno infrastrukturo. Projekt je bil zaključen jeseni 2023 z uspešno selitvijo Nacionalnega inštituta za biologijo (NIB) v novo biotehnološko enoto, s čimer so se uresničila 15-letna prizadevanja za zagotovitev sodobne raziskovalne zgradbe, primerne za vrhunsko znanstveno delo.

Prva faza gradnje se je zaključila jeseni 2022, ko sta se v stavbo preselila Oddelek za biotehnologijo in sistemsko biologijo ter Oddelek za genetsko toksikologijo in biologijo raka. Jeseni leta 2023, ko sta bila gradnja in opremljanje stavbe v celoti zaključena, so se vanjo preselili še Oddelek za raziskave organizmov in ekosistemov ter Skupne službe. Prostori in raziskovalna oprema BTS-NIB so na voljo tudi Morski biološki postaji Piran, s čimer se odpirajo nove razsežnosti raziskovanja morskih ekosistemov.

Razpoložljivi prostori BTS-NIB so izkoriščeni izjemno racionalno. Na streho stavbe sta poleg strojnih naprav nameščena raziskovalni čebeljak (t. i. čebelarij) in karantenski rastlinjak. Zunanja ureditev sledi načelom sonaravnosti in vključenosti v okolico, saj je stavba zgrajena na območju Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. Vzhodna fasada je oblikovana z elementi sonaravne ozelenitve, stavbo pasivno senči nasad vzpenjavk, deloma je ozelenjena tudi streha.

Novi prostori in laboratoriji poleg raziskovalnega dela omogočajo tudi organizacijo specializiranih strokovnih izobraževanj na mednarodni ravni. BTS-NIB spodbuja širitev raziskovalnih področij in zagotavlja bistveno izboljšane pogoje za izvajanje raziskav, ki se osredotočajo na okolje, onesnaževanje, podnebne spremembe, biotehnologijo, zagotavljanje zdrave in varne hrane ter zdravje rastlin, živali in ljudi.

KLJUČNI DOPRINOSI PROJEKTA

Pomen za znanstveno skupnost

Prva ključna dimenzija BTS-NIB se kaže v krepitvi znanstvene odličnosti na mednarodnem nivoju. Z vzpostavitvijo visokokakovostne raziskovalne infrastrukture se odpirajo nove raziskovalne razsežnosti na področjih biotehnologije, biomedicine in okoljskih znanosti. Sodelovanje z drugimi priznanimi raziskovalnimi inštituti in univerzami postavlja BTS-NIB v središče mreže, ki spodbuja izmenjavo znanja in inovativnosti.

Prej:

Foto: Nacionalni inštitut za biologijo

Infrastrukturna nadgradnja za znanost in okolje

BTS-NIB predstavlja pomembno infrastrukturno nadgradnjo z evropskimi infrastrukturami, kot so na primer infrastruktura za bioinformatiko (ELIXIR), infrastruktura za slikovno tehnologijo v bioloških in biomedicinskih znanostih (EuroBioImaging) ter infrastruktura za e-znanost in tehnologijo za raziskave biotske raznovrstnosti in ekosistemov (LifeWatch). Ta razvejana mreža povezav in virov omogoča raziskovalcem, da razvijajo vrhunske projekte, s čimer se krepi prispevek Slovenije k mednarodnim znanstvenim prizadevanjem.

Podpora nacionalnim programom

BTS-NIB ima ključno vlogo pri podpori nacionalnim programom monitoringa in raziskav. S sodobnimi znanji in tehnologijo učinkovito prispeva k spremljanju okolja, genetskih sprememb organizmov, širjenju bolezni rastlin ter celo sledenju prisotnosti SARS-CoV-2 v odpadnih vodah. Vsestranski pristop in tvorno sodelovanje z organi državne uprave, zlasti področnimi ministrstvi in organi v sestavi, zagotavljata, da je Inštitut ključen partner v nacionalnih prizadevanjih za trajnostni razvoj.

Potem:

Foto: Nacionalni inštitut za biologijo, avtor: Miran Kambič

Gospodarski multiplikativni učinki

Pomen BTS-NIB za gospodarstvo je večplasten in usmerjen v oblikovanje trajnostne rasti. Ustanovitev izobraževalnega centra omogoča izpopolnjevanje mladih raziskovalcev in sodelavcev podjetij, kar prispeva k oblikovanju visoko usposobljene delovne sile. Zagotavljanje raziskovalne infrastrukture za zagonska podjetja spodbuja inovacije ter nastanek novih tehnoloških podjetij. Širjenje univerzitetnega in poslovnega izobraževanja na doktorskem in podoktorskem nivoju ustvarja dodano vrednost znanja, ki je usmerjeno v konkretne potrebe gospodarstva.

BTS-NIB tako hkrati krepi položaj Slovenije v znanstveni skupnosti in aktivno sodeluje pri oblikovanju trajnostne gospodarske prihodnosti. Njegova vloga ni omejena le na znanost, temveč ima daljnosežen vpliv na družbo, okolje in gospodarstvo, postavljajoč Slovenijo v ospredje globalnih znanstvenih in tehnoloških dosežkov.

Prednostna os 2: Povečanje dostopnosti do informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti

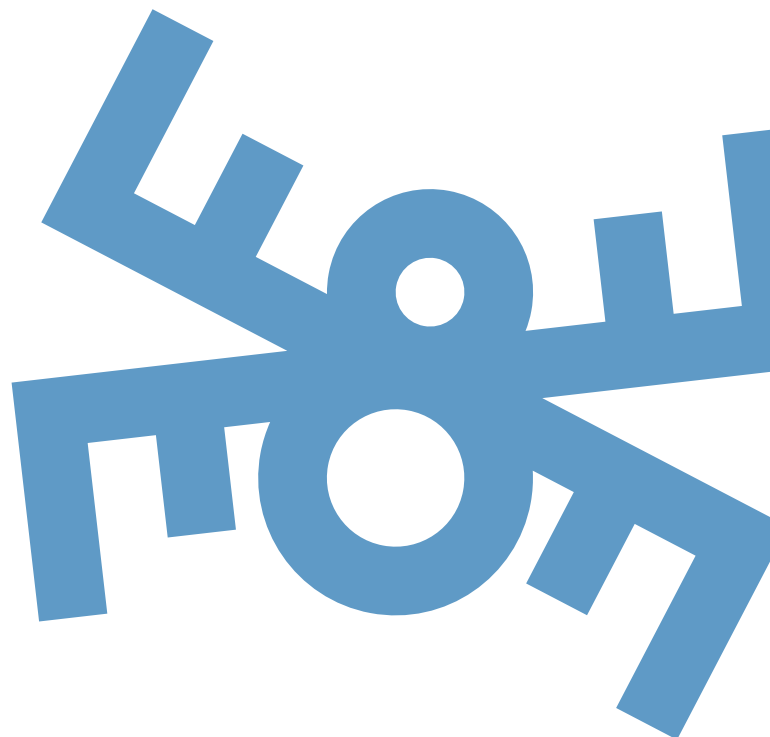
Gradnja širokopolasovnih omrežij kot ključna poteza za digitalno transformacijo

Za hitrejši razvoj digitalne družbe in izrabo priložnosti, ki jih omogočajo informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) in internet za splošne gospodarske in družbene koristi, so bili v okviru te prednostne osi izvedeni ukrepi za odpravo največjih razvojnih vrzeli na področju digitalne družbe, kot so:

- gradnja širokopolasovne infrastrukture,
- splošna digitalizacija,
- razvoj digitalne infrastrukture,
- razvoj vključujoče informacijske družbe.

Izgradnja odprtih širokopolasovnih omrežij (GOŠO), najpomembnejši ukrep v okviru te prednostne osi, je z izboljšanjem dostopa do širokopolasovnih elektronskih komunikacijskih storitev pomembno vplivala na razvoj digitalne družbe na celotnem območju Republike Slovenije. Tako zgrajena širokopolasovna omrežja elektronskih komunikacij tako v mestih kot na podeželju bodo poleg splošnega vpliva na družbeno gospodarski razvoj omogočila tudi enakomernejši regionalni razvoj Slovenije ter ohranjanje in ustvarjanje spodbudnega okolja za razvoj malih in srednje velikih podjetij.

Sama izgradnja širokopolasovnega omrežja še ni zadosten pogoj za uresničitev zastavljenih ciljev programa, zato so bili v okviru te prednostne osi izvedeni tudi nekateri pomembni projekti krepitev aplikacij IKT za potrebe splošne digitalizacije, med katerimi je bil najpomembnejši program projektov eProstor. Sestavljen je iz štirih vsebinskih medsebojno povezanih in soodvisnih projektov: vzpostavitev skupne infrastrukture za prostorske informacije, prostorski informacijski sistem in sistem spremljanja stanja prostorskega razvoja ter prenovljen sistem nepremičninskih evidenc, skupaj z zajemom in izboljšavo kakovosti podatkov o prostoru in nepremičninah. Zbirke prostorskih podatkov in storitve v zvezi s prostorskimi podatki bodo usklajene z zahtevami Zakona o infrastrukturi za prostorske informacije (ZIPI) in direktivo INSPIRE.

PRIMER DOBRE PRAKSE:

Digitalna revolucija na področju prostora v Sloveniji: eProstor

S Programom projektov eProstor so v Sloveniji pospešeni in izboljšani procesi na področju prostorskega načrtovanja, gradnje objektov in upravljanja z nepremičninami. To je bilo doseženo s prenovo zakonodaje, informacijskih sistemov, zajemom podatkov in vzpostavitvijo koordinacijskih mehanizmov za povezovanje ter enostavnim dostopom do državnih zbirk prostorskih podatkov.

V sklopu tega programa je bil vzpostavljen nov informacijski sistem katastra nepremičnin, ki prinaša sodobno delovanje sistema evidentiranja nepremičnin. Z uvedbo celovitega elektronskega poslovanja so odpravljene številne administrativne ovire. S popolno digitalizacijo arhiva 200-letnega zemljiškega katastra in obsežnimi zbirkami prostorskih podatkov so nadomeščeni nepotrebni koraki in tekanje od vrat do vrat z enostavnimi, hitrimi in učinkovitimi elektronskimi postopki.

Vzpostavljen je bil Prostorski informacijski sistem (PIS), ki omogoča dostop do vseh informacij s področja urejanja prostora in gradnje objektov. Vključuje objave o postopkih priprave prostorskih aktov, postopkih gradnje objektov, podpornih zbirkah podatkov, grafičnih vpogledih v verodostojne podatke ter digitalnih storitvah, s katerimi se uvaja elektronsko poslovanje.

Z vzpostavitvijo enotne informacijske infrastrukture za prostorske in nepremičninske podatke v Sloveniji je omogočen dostop do podatkov drugih državnih sistemov, kot so eUprava, Zemljiška knjiga, Poslovni register Slovenije (PRS), Centralni register prebivalstva (CRP) in drugi. Zagotovljena je medopravilnost zbirke prostorskih

podatkov s preходом na evropsko skladen koordinatni sistem, kar omogoča povezljivost in neovirano uporabo podatkov o prostoru v celotni Evropski uniji.

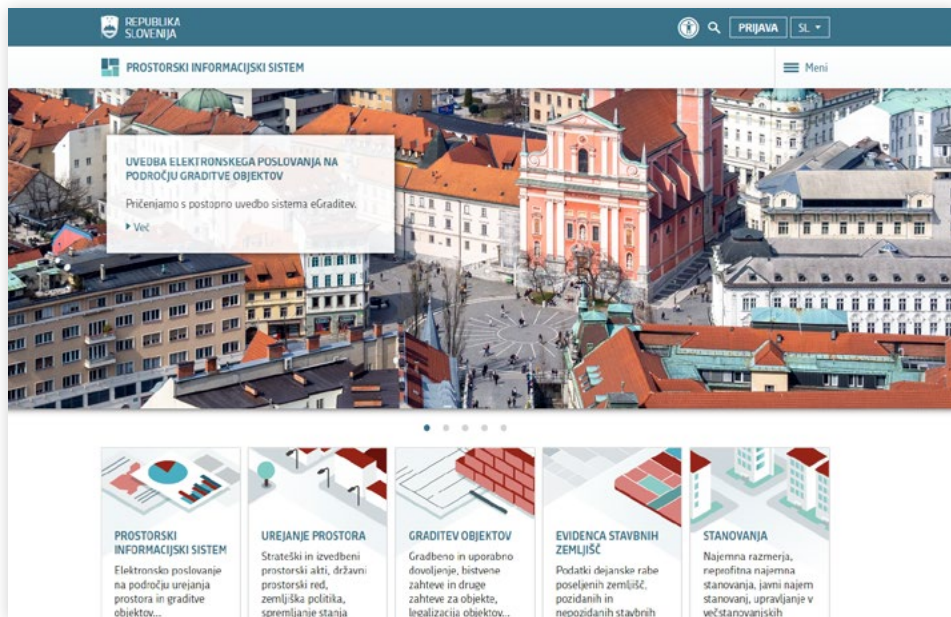

Foto: Portal eProstor, enostaven dostop do prostorskih podatkov: <https://www.e-prostor.gov.si/>

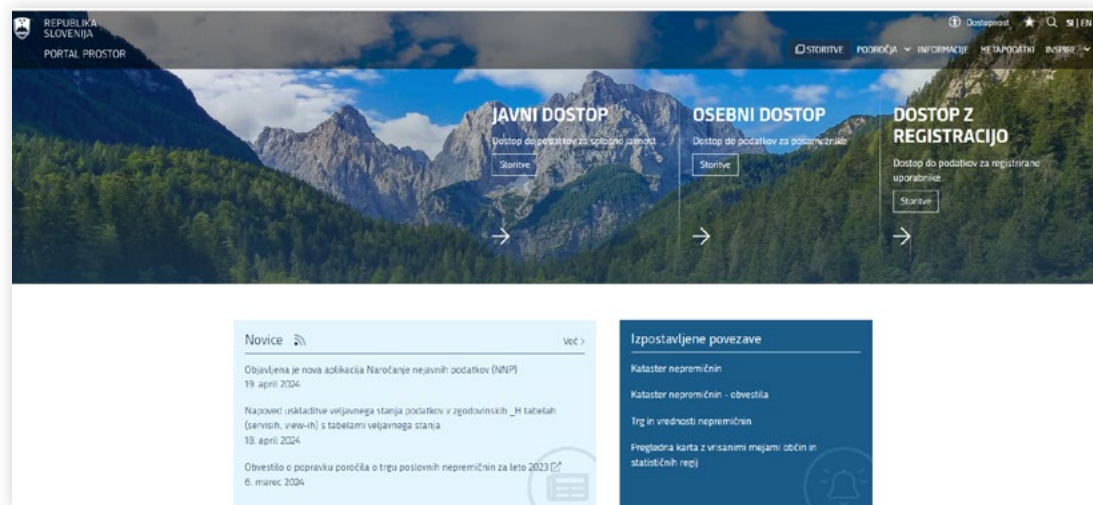
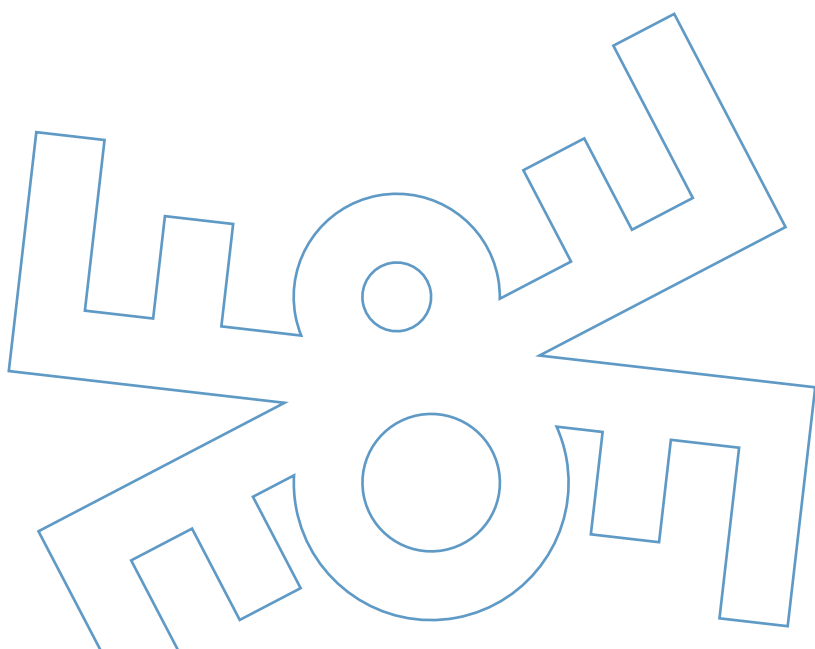

Foto: Portal PIS, enostaven dostop do podatkov za urejanje prostora in graditev: <https://pis.eprostor.gov.si/pis>

Preko portala eProstor je mogoč dostop do 50 različnih spletnih servisov, ki omogočajo neoviran pretok in izmenjavo informacij. Uporabniki lahko spremljajo stanje prostorskega razvoja, prostorsko načrtovanje, gradnjo objektov, zemljiško politiko in stanovanja preko digitalnih storitev.

Prenovljeni sistemi so centralizirani, kar pomeni enotno upravljanje iz ene lokacije. Vse podatkovne zbirke in storitve so enako dostopne vsem, ne glede na lokacijo, s čimer se prispeva k odpravi digitalnega razkoraka med mesti in podeželjem.

eProstor kot sodobno digitalno stičišče zbirk prostorskih podatkov lajša življenje državnim organom, upravljavcem zbirk prostorskih podatkov, investitorjem, strokovnjakom in vsem državljanom, ki načrtujejo, gradijo ali upravljajo nepremičnine. Digitalna revolucija na področju prostora v Sloveniji hkrati optimizira procese in odpira vrata k učinkovitejšemu in bolj transparentnemu upravljanju prostora.

Prednostna os 3: Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast

Zelena podjetniška revolucija: povečanje konkurenčnosti in trajnostna rast malih in srednje velikih podjetij v Sloveniji

Slovenija je v obdobju 2014–2020 svoja prizadevanja usmerila v podporo rasti in konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij (MSP). Cilj prednostne osi 3 je bil jasen: povečati gospodarsko rast z dvigom konkurenčnosti MSP, vključno z njihovo internacionalizacijo.

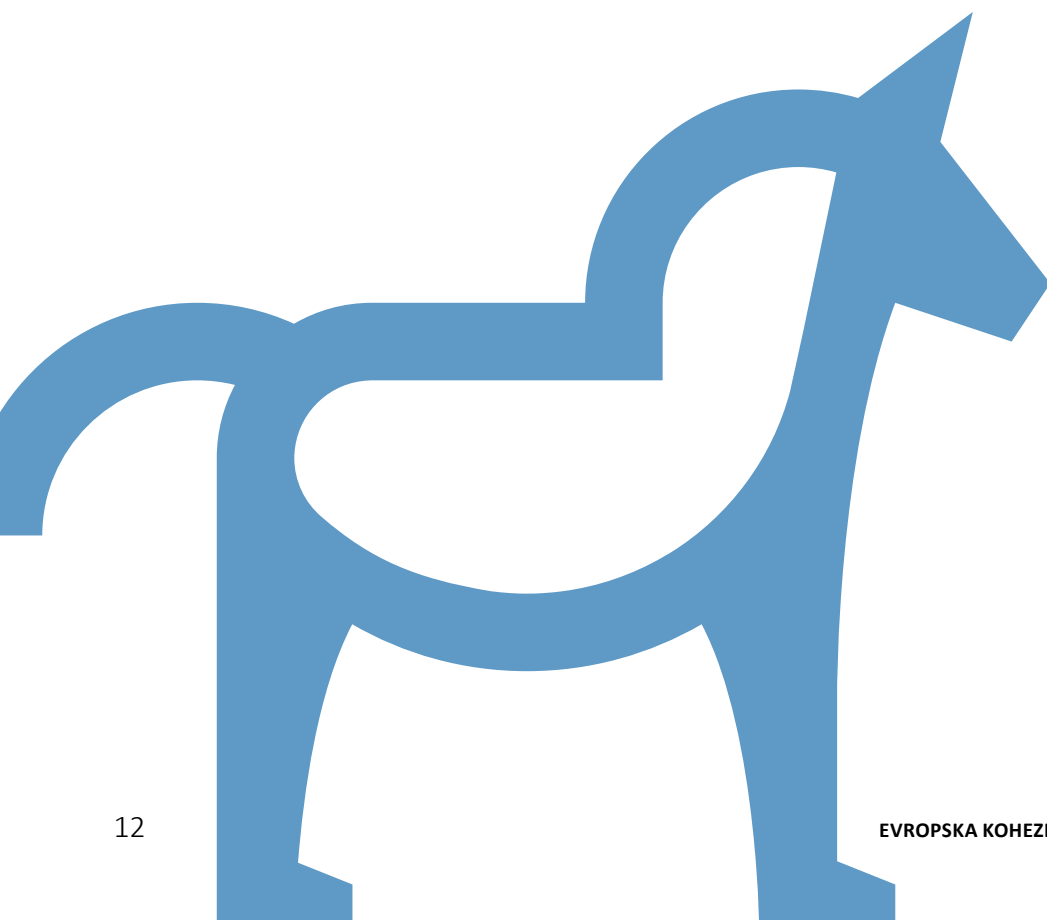
Prehod na nizkoogljeno gospodarstvo je dodal novo dimenzijo podpori MSP. Poleg spodbujanja rasti smo poudarjali tudi pomembnost energetske in snovne učinkovitosti podjetij, kar je ključno za trajnostni razvoj.

Ukrepi so bili ciljno usmerjeni v različne sektorje in vrste podjetij. Zagonskim podjetjem, lesni industriji, socialnim podjetjem, kulturnim in turističnim podjetjem ter podjetjem, ki so želela širiti svoje poslovanje na tuje

trge, je bila namenjena posebna pozornost. Prav tako smo podpirali procese digitalizacije in izboljšav poslovnih procesov.

Poleg subvencij so podjetja lahko pridobila povratna sredstva v obliki garancij, ugodnejših kreditov in lastniškega financiranja. Za krepitev podpornega okolja so bili financirani projekti za razvoj sodobnih podpornih storitev in izgradnjo poslovnih con v občinah. Podjetjem, ki jih je prizadela kriza covid-19, so bile na voljo posebne oblike pomoči, kot so ugodni krediti, nakup zaščitne opreme, digitalizacija poslovanja ter premostitev težav v gostinstvu in turizmu.

Rezultati vseh teh prizadevanj so obetavni. Več kot 20.000 podjetij je prejelo pomoč v okviru prednostne osi, posebej spodbudno pa je dejstvo, da je indeks podjetništva, merilo za ugodno poslovno okolje, opazno narasel med letoma 2013 in 2022. To kaže na pozitivno klimo za nadaljnji razvoj gospodarstva v Sloveniji.

PRIMER DOBRE PRAKSE: Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu, Pohištvo Iskra d.o.o.

Slovenija je ena najbolj gozdnatih držav v Evropski uniji, ponaša se z bogatimi viri lesa. Kljub rastoči lesni industriji pa še nismo v celoti uspeli izkoristiti tega naravnega bogastva. Les je ključna surovina, saj je poleg vode naš edini naravno obnovljiv vir. Z obilico lesa imamo zadostno in kakovostno surovinsko zaledje za domačo lesnopredelovalno industrijo.

Poleg gospodarskih koristi les pomembno prispeva k sonaravnemu razvoju in blaži posledice podnebnih sprememb. Predelava lesa je energetsko bolj smotrna v primerjavi z drugimi materiali, saj zahteva manj energije.

Naš cilj je ustvariti ugodno okolje za delovanje in razvoj lesnopredelovalnih podjetij. S podporo in sodelovanjem s podjetji ter drugimi deležniki na tem področju spodbujamo razvoj lesarstva na različne načine, med drugim tudi s specifičnimi javnimi razpisi.

Inovativno pohištvo, ki vsebuje lesene elemente z videzom kovin
Foto: Pohištvo Iskra d.o.o.

V letu 2020 je tako podjetje Pohištvo Iskra d.o.o. kot del projekta Nakup opreme in pričetek proizvodnje novih izdelkov izvedlo obsežne naložbe v proizvodnjo. Novi avtomatizirani visokozmogljivi CNC obdelovalni center, lakirnica, sušilnica za lakiranje lesa in filtrirni sistem za prašne delce so prispevali k večji zmogljivosti in inovativnosti proizvodnje.

S pomočjo nepovratnih sredstev, pridobljenih na javnem razpisu, je podjetje začelo proizvodnjo novih inovativnih izdelkov iz lesa, ki so rezultat lastnega razvoja. Med njimi so pohištvo za avtomobilske salone Mercedes, kuhinjski aparati blagovne znamke Miele ter inovativno pohištvo z lesnimi elementi z videzom kovin.

Nove naložbe so podjetju odprle nove priložnosti in prinesle številne prednosti. Podjetje je pridobilo vrhunsko tehnološko opremo in uvedlo nove tehnološke postopke v proizvodnji, doseglo povečanje naročil in pričelo dodatno zaposlovati. Nova oprema je prispevala k varovanju okolja, saj je okolju prijaznejša in energetsko učinkovitejša. Hkrati je dvignila kakovost izdelkov, kar je podjetju prineslo konkurenčno prednost.

Sodobna, okolju prijaznejša proizvodnja je ustvarila podlago za višjo tehnološko zahtevnost in najvišjo kakovost izdelkov, ki so uvrščeni v višji cenovni razred, s čimer so se podjetju odprle nove poslovne priložnosti. Podjetje je namreč našlo zanimivo tržno nišo – leseno pohištvo s kovinskim izgledom, predvsem za hotele in prodajne salone. Gre za ekskluzivne produkte, ki so sprejeti s strani priznanih podjetij po celem svetu. Z njimi podjetje ohranja svojo konkurenčnost na svetovnem trgu ter sledi trendom trajnostnega razvoja.

Projekt je pomemben, saj področje proizvodnje pohištva spada v sam vrh gozdno-lesne vrednostne verige in tako predstavlja prispevek h krepitvi lesnopredelovalnega sektorja, ki ima pomembno vlogo pri blažitvi in prilagajanju podnebnim spremembam, saj lesni izdelki dolgoročno skladiščijo CO₂. S temi inovacijami se Slovenija uveljavlja kot pomemben akter v lesnopredelovalni industriji, ki gradi trajnostno prihodnost in prispeva k varovanju okolja ter razvoju gospodarstva.

Prednostna os 4: Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja

Sredstva za obnovljive vire energije in energetska učinkovitost – naložba v trajnostno prihodnost

V obdobju med letoma 2014 in 2020 je Slovenija za področje obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije namenila približno 182 milijonov evrov. Glavni cilji ukrepov v sklopu prednostne osi so bili spodbujanje energetske učinkovitosti v javnem sektorju, povečanje proizvodnje in distribucije energije iz obnovljivih virov, sofinanciranje daljinskega ogrevanja na obnovljive vire energije ter zmanjševanje energetske revščine.

V tem obdobju so se razmere v svetu močno spremenile, predvsem v letu 2022, ko je prišlo do močnega dviga cen energentov. To je zahtevalo prilagoditev strategije in povečanje sredstev za projekte proizvodnje električne energije z izrabo sončne energije, kar je bistveno olajšalo težave, s katerimi se je soočalo gospodarstvo.

Od tega je bilo 5 milijonov evrov namenjenih za zmanjševanje energetske revščine. Ta ukrep je prispeval

k zmanjšanju energetske revščine v več kot 400 gospodinjstvih z nizkimi prihodki. Nepovratna finančna sredstva so se usmerjala v izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, svetovanje ter spremembe vedenjskih navad v zvezi z ravnanjem z energijo.

Po zaključenih projektih se je številnim gospodinjstvom izboljšal socialni status, saj so prihranki pri stroških energije zmanjšali finančno obremenitev družinskih proračunov. Poleg tega se je zmanjšala poraba energentov in električne energije, ki predstavlja velik odstotek vseh stroškov za gospodinjstva. Izboljšanje bivanjskih pogojev je pozitivno vplivalo na zdravstveno stanje članov gospodinjstev.

Tovrsten pristop zmanjšuje energetska revščino in prispeva k trajnostnemu razvoju in izboljšanju kakovosti življenja, z naložbami na tem področju pa Slovenija nadaljuje svojo pot k energetska učinkoviti, trajnostni in bolj vključujoči prihodnosti.

PRIMER DOBRE PRAKSE: Trajnostna energetska vizija z razvojem daljinskega ogrevanja in fotonapetostnih elektrarn

Projekt razvoja daljinskega ogrevanja in postavitve fotonapetostne elektrarne v Mestni občini Slovenj Gradec sta odlična primera trajnostnih in družbeno odgovornih projektov. Projekta, ki sta se izvajala v letih 2021 in 2023, predstavljata pomemben korak k zmanjšanju ogljičnega odtisa in uresničevanju okoljskih ciljev.

Toplarna Štibuh: inovativno daljinsko ogrevanje na lesno biomaso

Toplarna Štibuh, ki se nahaja na južnem robu Slovenj Gradca, predstavlja preboj v učinkovitem izkoriščanju obnovljivih virov energije. Z izgradnjo kotlarne na odpadno lesno biomaso je Mestna občina Slovenj Gradec postala pionir na področju uporabe 100 % obnovljive energije za ogrevanje mesta. S tem pomembno prispeva k zmanjšanju ogljičnega odtisa in izpolnjuje evropske zahteve glede razogljičenja.

Investicija, ki jo je izvedlo Javno podjetje Komunala Slovenj Gradec, je vključevala izgradnjo nove kotlovnice na lesno biomaso s toplotno močjo 4 MW in priključitev

Sončna elektrarna 2023
Foto: Komunala Slovenj Gradec

petih novih nepovezanih porabnikov na omrežje daljinskega ogrevanja. V kurilni sezoni 2021/2022 je bilo že 185 odjemalcev povezanih na omrežje kotlarne, kar je zmanjšalo emisije toplogrednih plinov za 2.838,75 ton.

Nova kotlarna prinaša dolgoročno kakovostno oskrbo s toplotno energijo, sledi trajnostnemu razvoju mesta in podpira lokalno gospodarsko dejavnost.

Fotonapetostna elektrarna na kotlarni: povečanje zelene energije

Dodatna postavitve fotonapetostne elektrarne na streho kotlarne predstavlja nadaljnji korak k trajnostni energijski prihodnosti. Z močjo 105 kW letno prepreči nastanek 58,8 ton CO₂, kar dodatno povečuje delež obnovljive energije v Mestni občini Slovenj Gradec.

Pomembno je poudariti, kako lahko trajnostno naravnani projekti, kot sta daljinsko ogrevanje na lesno biomaso in fotonapetostna elektrarna, uspešno sodelujejo in se dopolnjujejo. Ta kombinacija predstavlja ključen korak k zelenemu prehodu v komunalnih podjetjih, ki se ukvarjajo z odvajanjem in čiščenjem odpadne vode ter ravnanjem z odpadki.

S projektoma Toplarna Štibuh in Fotonapetostna elektrarna na kotlarni Slovenj Gradec potrjuje svojo vodilno vlogo na področju trajnostnega razvoja. Tovrstne pobude zmanjšujejo okoljski vpliv in postavljajo Slovenj Gradec na zemljevid inovativnih mest, ki sledijo najvišjim standardom trajnostnega življenja.

Daljinsko ogrevanje Slovenj Gradec (Toplarna Štibuh)
Foto: Komunala Slovenj Gradec

Prednostna os 5: Prilagajanje podnebnim spremembam

Poplavna varnost v Sloveniji: učinkoviti ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam

Slovenija se sooča s številnimi izzivi podnebnih sprememb, med katerimi so pogoste in intenzivne poplave ena izmed najbolj očitnih groženj. Zato so bila sredstva v obdobju 2014–2020 usmerjena v izvajanje ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti na ključnih porečjih, zlasti zgornje Save ter Drave. Financirani so bili protipoplavni projekti na najbolj ogroženih območjih ob rekah, hkrati pa so bila sredstva namenjena tudi civilni zaščiti za izboljšanje sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter za nakup specialnih vozil za intervencijske enote Civilne zaščite RS.

Ena izmed ključnih naložb je bila celovita ureditev porečja reke Gradaščice, ki je bistveno izboljšala poplavno varnost na naseljenih območjih jugozahodne Ljubljane in okoliških krajev. Enako pomembni so bili projekti na območjih Selške Sore, Meže z Mislinjo ter Dravinje s Polskavo, kjer so se izvajali gradbeni ukrepi za povečanje poplavne varnosti in zmanjšanje poplavne ogroženosti.

Poleg fizičnih ukrepov so bila sredstva namenjena tudi za opremljanje civilne zaščite s sistemom opazovanja in specialnimi vozili za hitro in učinkovito intervencijo ob pojavu poplav. Vse naložbe so usmerjene v zmanjšanje poplavne ogroženosti prebivalcev ter varovanje premoženja, kulturne dediščine in okolja.

Protipoplavni ukrepi prispevajo k zmanjšanju poplavne ogroženosti več kot 97.000 prebivalcev Slovenije in k zaščiti premoženja, kulturne dediščine in okolja ob zagotovitvi ustrezne pretočnosti rek. Ukrepi, ki so bili doslej izvedeni, so prispevali k bistvenemu zmanjšanju škodljivih posledic katastrofalnih poplav v avgustu 2023.

PRIMER DOBRE PRAKSE:

Protipoplavna ureditev porečja Gradaščice – I. faza

Jugozahodni del Ljubljane, vključno z naselji ob Gradaščici in Horjulki, je zaradi goste poseljenosti in škodnega potenciala eno najbolj ogroženih poplavnih območij v Sloveniji, poleg JZ dela Ljubljane pa visoke vode ogrožajo tudi območje občine Dobrova–Polhov Gradec.

Glavni namen investicije je zmanjševanje poplavne ogroženosti na območjih pomembnega vpliva poplav Ljubljana–jug in Dobrova–Brezje pri Dobrovi z izgradnjo celovitih protipoplavnih ukrepov na porečju Gradaščice. To je bilo doseženo z izboljšanjem pretočnih sposobnosti vodotokov, zadrževanjem visokih voda v zadrževalnikih in rekonstrukcijo vodnogospodarskih objektov.

Izvedeni ukrepi na različnih odsekih

Foto: arhiv DRSV

Z izvedbo projekta je bila zagotovljena pretočnost struge pri pretoku Q100, kar zmanjšuje poplavno ogroženost pred visokimi vodami pri povratni dobi 100 let na območju s 3.108 stavbami in 17.784 prebivalci.

4. avgusta 2023 so Slovenijo zajele poplave katastrofalnih razsežnosti. V tistem obdobju so se v Polhovem Gradcu in Ljubljani izvajale vodnogospodarske ureditve, ki so potrdile pozitiven učinek že izvedenih del, saj so ta, kljub temu, da niso bila še v celoti izvedena, Polhov Gradec in JZ del Ljubljane obvarovala pred poplavami.

Nepoplavljeno ozemlje JZ Ljubljane ob poplavah avgusta 2023 na območju izvajanja projekta

Prednostna os 6: Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti

V zadnjih letih se je zavedanje o pomenu ohranjanja okolja in biotske raznovrstnosti močno okrepilo. Slovenija se je kot članica Evropske unije zavezala k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja in varstva narave, kar je učinkovito izvajala v okviru operativnega programa.

Kanalizacija: čiščenje voda za boljše okolje

Slovenija se je ob vstopu v Evropsko unijo leta 2004 zavezala k izgradnji kanalizacijskih sistemov v poseljenih območjih z več kot 2.000 prebivalci, s čimer je sledila ciljem Evropske unije o odvajanju in čiščenju komunalnih odpadnih voda. Za ta namen je bilo namenjenih več kot 160 milijonov evrov, ki so omogočili gradnjo 430 km kanalizacijskih vodov in 10 čistilnih naprav. Te naložbe so prinesle boljše čiščenje odpadnih voda za več kot 420.000 prebivalcev.

Vodovod: varnost in trajnost pitne vode

Za zagotovitev varne oskrbe s pitno vodo je bilo namenjenih preko 190 milijonov evrov. Naložbe so bile usmerjene v izgradnjo 950 km vodovodnih sistemov, vključno s črpališči, vodohrani in napravami za pripravo pitne vode. Kvalitetna pitna voda je tako zagotovljena več kot 450.000 obstoječim in novo priključenim prebivalcem na javni sistem oskrbe s pitno vodo.

Varovanje biotske raznovrstnosti: ohranjanje narave za prihodnje generacije

Sredstva v višini preko 36 milijonov evrov so bila namenjena za ohranjanje narave in kulturne dediščine ter ozaveščanje o njunem pomenu. Podprti so bili projekti, usmerjeni v izboljšanje naravovarstvenega stanja in izobraževanje o varstvu okolja. Ti projekti so ključni za dolgoročno ohranjanje biotske raznovrstnosti Slovenije in izobraževanje prihodnjih generacij o pomenu naravne dediščine.

Učinkovita raba prostora v mestih: prenova urbanih območij za trajnostni razvoj

Mestna območja se soočajo s pritiskom na prostor in povečevanjem umetnih površin. Z izvajanjem projektov urbane prenove so se sredstva vlagala v reaktivacijo zapostavljenih mestnih površin, s čimer se je zmanjševal pritisk na nova zemljišča. Te naložbe so omogočile učinkovitejšo rabo prostora v mestih, kar je ključno za trajnostni razvoj in zmanjšanje obremenitve okolja.

Z naložbami v infrastrukturo, naravovarstvene projekte in urbano prenovo gradimo trajnostno prihodnost, ki bo ohranjala bogato naravno in kulturno dediščino Slovenije.

PRIMER DOBRE PRAKSE: Rezultat uspešnega celjskega CTN projekta Generator je Tehnopark Celje, največji znanstveno-zabavni park v Sloveniji

Mestna občina Celje je leta 2016 pridobila stavbo nekdanje pomembne veleblagovnice v središču mesta. Začetek celovite rekonstrukcije te stavbe je hkrati predstavljal začetek projekta Generator, čigar cilj je bil izboljšati urbano okolje in kakovost življenja v mestu. Projekt je prejel nepovratna evropska sredstva iz mehanizma celostne teritorialne naložbe (CTN).

V okviru projekta Generator so izvedli obsežna gradbena dela, ključna pa je bila priprava programa in vsebin. Tako so bili za namen znanstveno-zabavnega parka razviti eksponati v sodelovanju z mednarodnimi strokovnjaki

in šolami, program pa povezuje rdeča nit na temo Celja. Poleti 2019 je Mestni svet Mestne občine Celje ustanovil javni zavod Tehnopark Celje, ki je v upravljanje prevzel popolnoma prenovljen objekt. Leta 2020 so se odprla vrata največjega in edinstvenega znanstveno-zabavnega parka v Sloveniji, ki je postal prostor za obisk vseh generacij. Obiskovalcem omogoča raziskovanje, učenje in zabavo s pomočjo 57 eksponatov na skupni površini 4.000 m² in treh platformah.

Projekt Generator je pomembno prispeval k obnovitvi degradiranega mestnega območja in izboljšal urbano okolje. Tehnopark Celje ponuja izobraževalne programe, delavnice, teambuildinge in druge dejavnosti za širšo javnost s poudarkom na znanosti, inovacijah in izobraževanju. Projekt povezuje lokalno skupnost, izobraževalne institucije in gospodarstvo, ustvarjajoč prostor za izmenjavo znanj in idej. Posveča se tudi vzgojno-izobraževalnim zavodom, saj nudi programe, prilagojene učnim načrtom, in omogoča praktičen prikaz naravoslovnih pojmov in znanstvenih pojavov z uporabo interaktivnih eksponatov.

Mestna občina Celje in Tehnopark Celje

Foto: Rok Deželak

Prednostna os 7:

Gradnja infrastrukture in ukrepi za spodbujanje trajnostne mobilnosti

Trajnostni promet in izboljšanje prometne infrastrukture: krepimo povezave za boljšo mobilnost

Sredstva v višini dobrih 350 milijonov evrov, namenjena tej prednostni osi, so bila v celoti izkoriščena za izboljšanje prometne infrastrukture in spodbujanje trajnostnega prometa v Sloveniji.

Glavni poudarek je bil na odpravi ozkih grl v ključnih prometnih povezavah, še posebej na vseevropskem jedrnem prometnem omrežju (TEN-T). Investicije so bile usmerjene v izboljšanje kohezije, učinkovitosti, trajnosti ter povečanje koristi za uporabnike prometnega omrežja.

V skladu z usmeritvijo v spodbujanje okolju prijaznejših oblik prometa in uveljavljanje načel multimodalnosti so se sredstva in ukrepi prednostno usmerili v odpravljanje zatečene strukturne slabosti v razvoju infrastrukture, v prvi vrsti na področju železniške infrastrukture. Tako se je uspešno izvedlo nekaj ključnih projektov na železniški infrastrukturi: Nadgradnja železniške proge Maribor–Šentilj–državna meja, železniško vozlišče Pragersko, Gradnja 2. tira Divača–Koper (sklop 3) ter Nadgradnja železniškega predora Karavanke. Tako je bilo nadgrajenih in posodobljenih več kot 24 km železniških prog.

Na področju cestne infrastrukture so bili podprti projekti v kohezijski regiji Vzhodna Slovenija, predvsem na 3. razvojni osi in drugih ključnih povezavah, ki so pomembne za regionalno povezanost in varnost prometa. Poseben poudarek je bil na dokončanju gradnje avtocestnega odseka Draženci–Gruškovje, ki je dolg 13 km.

PRIMER DOBRE PRAKSE:

Nadgradnja obstoječega tira železniške proge Maribor–Šentilj–državna meja

Evropska naložba v modernizacijo železniškega prometa

Odsek proge Maribor–Šentilj leži na glavni železniški progi št. 30 Zidani Most–Šentilj–državna meja med postajo Maribor in državno mejo. Potreba po nadgradnji je izhajala iz omejene zmogljivosti obstoječega odseka proge. Projekt, ki je vključeval obsežno prenovno 18-kilometrsko progo, se je izkazal za ključnega za izboljšanje infrastrukture in povečanje zmogljivosti železniškega omrežja.

Celoten projekt, vreden preko 314 milijonov evrov, je bil podprt z evropskimi sredstvi v višini 128,6 milijona evrov. V okviru projekta so bili izvedeni naslednji ukrepi: nadgradnja 18,15 km obstoječega tira za zagotovitev osne in dolžinske obremenitve kategorije D4, gradnja 3,7 km nove proge (nov predor v dolžini 1.530 m in nov viadukt v dolžini 896 m), nadgradnja železniških postaj Maribor Tezno, Maribor, Pesnica in Šentilj, nadgradnja postajališča Cirknica in ukinitvev postajališča Košaki, rekonstrukcija predora Šentilj, rekonstrukcija, sanacija in gradnja 20 prepustov, rekonstrukcija, sanacija in gradnja 27 podpornih oziroma opornih zidov, ukinitvev sedmih nivojskih prehodov z ureditvijo navezav na obstoječo

infrastrukturo, zavarovanje treh nivojskih prehodov z avtomatsko napravo za zavarovanje, gradnja dveh nadvozov, rekonstrukcija in gradnja dveh podvozov, gradnja nadhoda za pešce, rekonstrukcija mostu,

rekonstrukcija in gradnja treh podhodov, gradnja 9,5 km novih cest, gradnja 12,8 km protihrupnih ograj, nadgradnja signalno-varnostnih naprav in vozne mreže na obstoječi progi ter pasivna zaščita 75 zgradb.

Dela na železniški progi

Foto: DRSI

Z izvedbo projekta so bili doseženi naslednji cilji:

- Osna obremenitev proge se je povečala s kategorije C3 na D4, kar zagotavlja večjo nosilnost in prilagodljivost za sodobne potrebe prometa (22,5 ton/os).
- Varnost prometa je bila povečana z izvennivojskimi križanji cest z železnico.
- Prepustna zmogljivost proge je bila povečana z 68 na 84 vlakov na dan, kar omogoča učinkovitejši in gostejši promet.
- Projekt je prav tako pripomogel k povečanju prevozne zmogljivosti proge s 3,9 na 8,1 milijona neto ton letno, kar je rezultat optimizacije infrastrukture.
- Skupaj s skrajšanjem časa potovanja je bil dosežen tudi cilj povečanja maksimalne hitrosti vlakov do 160 km/h.
- Učinkovito vodenje prometa, zmanjšanje hrupa in optimalno odvijanje prometa vlakov so bili dodatni pozitivni učinki, doseženi v okviru projekta.

Prednostna os 8: Spodbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile

Z ustrezno zaposlitvijo do varne prihodnosti

Eno od ključnih področij naložb evropske kohezijske politike v Sloveniji je bilo spodbujanje zaposlovanja in mobilnosti delovne sile. Sredstva v višini 290,6 milijonov evrov so bila namenjena različnim ukrepom, ki so izboljšali dostop do zaposlitev, še posebej za brezposelne in mlade, ter prispevali k spodbujanju mobilnosti delovne sile znotraj Evropske unije.

Ključni ukrepi so bili osredotočeni na izboljšanje dostopa do zaposlitev za brezposelne. Z aktivnimi politikami zaposlovanja, usmerjenimi v posamezne skupine brezposelnih, in aktivnim spremljanjem potreb na trgu dela se je doseglo večjo usklajenost med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela. Subvencije in različne oblike usposabljanj so bile namenjene spodbujanju zaposlovanja zlasti mladih. Projekt Pobude za zaposlovanje mladih je bil ključen za reševanje brezposelnosti mladih v kohezijski regiji Vzhodna Slovenija, saj je mladim omogočil pridobivanje delovnih izkušenj in konkurenčnost na trgu dela.

Poudarek je bil tudi na aktivnem in zdravem staranju delovne sile, saj se Slovenija sooča z demografskimi izzivi in nizko stopnjo zaposlenosti starejših. Sredstva so bila namenjena prilagajanju delovnega okolja starejšim in invalidom ter spodbujanju skupnih projektov socialnih partnerjev na tem področju.

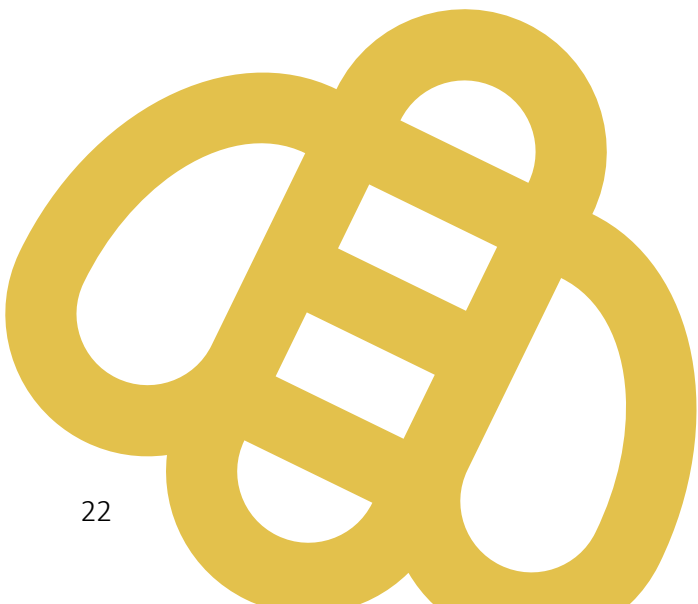
Evropska kohezijska politika je tako prispevala k izboljšanju pogojev za zaposlovanje in mobilnost delovne sile v Sloveniji, kar je pripomoglo k večji socialni vključenosti, gospodarski rasti in konkurenčnosti na trgu dela.

PRIMER DOBRE PRAKSE: Program ASI: podpora in razvoj kompetenc za starejše zaposlene v Sloveniji

Program Celovita podpora podjetjem za aktivno staranje delovne sile (ASI) se je izvajal med letoma 2017 in 2022 z namenom krepitve kompetenc starejših zaposlenih v slovenskih podjetjih. V sklopu projekta so bile spodbude namenjene opolnomočenju delodajalcev za pripravo strategij, s katerimi so podjetja prepoznala starejše zaposlene kot ključne partnerje za trajnostno rast. Projekt se je odzval na izzive, povezane z demografskimi trendi in staranjem prebivalstva, ki so v Sloveniji privedli do zmanjšanja delovno sposobnega prebivalstva ter nizke stopnje zaposlenosti starejših.

Finančne spodbude, dodeljene podjetjem, so bile usmerjene v podporo delodajalcem pri oblikovanju strategij za učinkovito upravljanje starejših zaposlenih in izdelavi osebnih ter poklicnih načrtov. Glavni poudarek je bil na izvajanju usposabljanj in izobraževanj, ki so spodbujali krepitev kompetenc starejših zaposlenih ter njihov nadaljnji karierni razvoj in zaposljivost. Program je aktivno spodbujal mentorstvo za prenos znanja in krepitev medgeneracijskega sodelovanja.

V programu je sodelovalo 1.087 slovenskih podjetij, ki so krepila in razvijala kompetence več kot 18.000 starejših

zaposlenih. Skupaj so podjetja pripravila 842 strategij za učinkovito upravljanje starejših zaposlenih in izvedla 25 inovativnih partnerskih pilotnih projektov. Slovenija je bogatejša tudi za 130 glasnikov in glasnic razvoja starejših zaposlenih. Da bi podjetjem omogočili kar najbolj praktičen vpogled v ukrepe in dobre prakse mednarodnih ter domačih podjetij in strateškega upravljanja starejših zaposlenih, je bil v sklopu projekta oblikovan Katalog ukrepov za učinkovito upravljanje starejših zaposlenih. Katalog je z vsakoletnimi dopolnitvami priznanih slovenskih strokovnjakov prerasel v edinstven priročnik, kjer je zbranih 84 konkretnih ukrepov in številne dobre prakse slovenskih in tujih podjetij. Zato lahko vsako podjetje ali organizacija najde primeren ukrep zase in ga uvede. Dostopen je brezplačno na spletnem portalu www.zavzeti.si.

V sklopu programa je bila izvedena tudi uspešna medijska kampanja *Stari, imava problem.*, ki se je ukvarjala z diskriminacijo in neenakostjo starejših zaposlenih v delovnih okoljih. Z izjemnimi izkušnjami, kompetencami in potencialom so namreč starejši zaposleni eden izmed ključnih skritih adutov v rokavih slovenskih podjetij za nadaljnjo rast. S programom ASI je bil prepoznan velik potencial, ki ga prinese investiranje v starejše zaposlene, saj imajo mnogi med njimi veliko vneme, dragocenih znanj in izkušenj, pa tudi zavzetosti na poti do usvajanja novih znanj in medgeneracijskega povezovanja. Geslo programa *Z leti še vedno zavzeti* odlično povzema cilj in smer programa ASI.

ASI
Celovita podpora podjetjem
za učinkovito upravljanje delovne sile

VKLJUČEN SEM KLJUČEN

Prednost programa ASI je bila, da so lahko podjetja izvedla usposabljanja, pri čemer so iskali sinergije med željami zaposlenih ter poslovnimi potrebami podjetij, da so doprinesli tako h karierni kot tudi k osebni rasti vključenih starejših zaposlenih. Starejši zaposleni so se najpogosteje usposabljali na področju računalniških znanj in digitalizacije, zdravja na delovnem mestu in ergonomije, tujih jezikov, komunikacije in odnosov ter drugih mehkih veščin. Rezultati programa so pokazali, da je skoraj polovica vključenih starejših zaposlenih pripravljena podaljšati svojo delovno aktivnost. Naložbe v starejše zaposlene torej večajo pripravljenost starejših zaposlenih, da delajo dlje in s tem prispevajo k uspehu podjetja, družbeni blaginji in zmanjšanju stigmatizacije starejših zaposlenih.

Cikel delavnic Zavzeti ASI: Rakičan pri Murski Soboti, 2021

Foto: Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije

Prednostna os 9: Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine

Napredek skozi solidarnost z ukrepi za socialno vključenost in zmanjševanje revščine

V zadnjem desetletju smo priča naraščajočemu tveganju revščine in povečevanju neenakosti v zdravju. Zato smo za izvajanje ukrepov, ki so osredotočeni na socialno vključenost in zmanjševanje tveganja revščine, namenili sredstva v višini dobrih 150 milijonov evrov. Osredotočili smo se na podporo ranljivim skupinam prebivalstva ter njihovemu približevanju trgu dela, da bi preprečili njihovo socialno izključenost.

Eden izmed ključnih ukrepov so bili programi socialne aktivacije, namenjeni posameznikom in skupinam, ki se soočajo z različnimi ovirami pri vstopu na trg dela. To vključuje osebe s težavami v duševnem zdravju,

brezdomce, žrtve nasilja ter posameznike v fazi odpusta iz zapora. Z izborom ustreznih izvajalcev in interdisciplinarnimi pristopi so bile izvedene dejavnosti, ki so bile prilagojene specifičnim potrebam vsake ciljne skupine, s čimer jim je bila omogočena boljša socialna integracija.

Poleg tega je bila velika pozornost namenjena otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami. Sredstva so bila usmerjena v projekte, ki so spodbujali deinstitucionalizacijo vzgojnih zavodov ter zagotavljali celostno obravnavo otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.

Pomemben vidik je bil tudi preventiven pristop na področju zdravstvenega varstva. S projektom Preventivni centri se je zagotovilo celovito spremljanje obravnav pri storitvah zdravstvene nege, s čimer se je prispevalo k boljšemu nadzoru in obravnavi zdravstvenih težav v zgodnejših fazah.

Dodatno so se izvajali pilotni projekti za podporo prehodu v izvajanje zakona o dolgotrajni oskrbi. Cilj teh projektov je bil izboljšati storitve zdravstvene nege na domu, ohraniti samostojnost posameznikov in preprečiti poslabšanje njihovega stanja.

Posebna pozornost je bila namenjena socialnemu podjetništvu. Podpora je bila usmerjena v programe usposabljanja, mentorstva in svetovanja za vse deležnike v socialnem podjetništvu, s poudarkom na vključevanju ranljivih skupin v socialna podjetja prek obveščanja, delovnega usposabljanja in zaposlovanja v teh podjetjih.

Del sredstev je bil namenjen tudi za izvajanje mehanizma CLLD (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost). Gre za pristop »od spodaj navzgor«, pri katerem lokalne akcijske skupine pripravijo strategije za izvajanje lokalnega razvoja in nato v skladu z zastavljenimi cilji izbirajo projekte, ki se izvajajo na njihovem območju.

Z ukrepi, izvedenimi v okviru prednostne osi 9, se je Slovenija uspešno lotila izzivov socialne vključenosti in zmanjševanja tveganja revščine, prispevajoč k bolj pravični družbi, kjer ima vsak posameznik možnost za dostojno življenje.

PRIMER DOBRE PRAKSE: Prva pametna podeželska učilnica v Sloveniji

Prva pametna podeželska učilnica v Sloveniji predstavlja mejnik v razvoju izobraževalne infrastrukture in tehnoloških inovacij v podeželskih skupnostih. Oblikovalo se je partnerstvo petih organizacij iz različnih sektorjev, ki so združile moči in znanje za uresničitev tega ambicioznega projekta. Njihov cilj je bil preoblikovati krajevno knjižnico v sodoben izobraževalni center, opremljen z najnovjšo tehnologijo in programi. Projekt je bil deležen podpore Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru mehanizma CLLD.

V okviru projekta je bil zasnovan, izdelan in realiziran pameten, sodoben virtualni program za promocijo turizma in izobraževanja. Zgrajena so bila izobraževalna orodja, ki strukturirano vodijo potek učenja s pomočjo novih tehnologij, kot so obogatena (AR) in navidezna (VR) resničnost, roboti, senzorika, 3D tiskalniki in računalniški vid, ter umetno inteligenco za reševanje raznovrstnih problemov iz resničnih življenjskih scenarijev. Poleg nabave opreme je projekt obsegal tudi usposabljanje 36 izbranih učiteljev iz vseh osnovnih šol v regiji ter izvedbo evalvacije na 800 učencih za namen prilagoditve učnih pogojev in scenarijev.

V okviru projekta so se izvajale različne aktivnosti, ki so vključevale razvoj virtualnega programa za promocijo turizma in izobraževanja, usposabljanje učiteljev ter organizacijo delavnic in dogodkov za mlade. S tem je bil omogočen širok spekter izobraževalnih in turističnih dejavnosti v pametni učilnici, kar je prispevalo k dvigu zaposljivosti, povečanju socialne vključenosti in varovanju okolja.

Projekt je odgovor na izzive visoke brezposelnosti in pomanjkanja delovnih mest na podeželju ter hkrati dviguje stopnjo inovativnosti med mladimi. Pametna učilnica je postala prostor, kjer mladi pridobivajo nove poklicne kompetence, se seznanjajo s sodobno tehnologijo ter, se učijo o turizmu in ohranjanju narave.

Ta inovativni projekt predstavlja pomemben korak v razvoju podeželskih skupnosti, saj je združil izobraževanje, tehnologijo in trajnostni razvoj na enem mestu.

Utrinki iz pametne podeželske učilnice

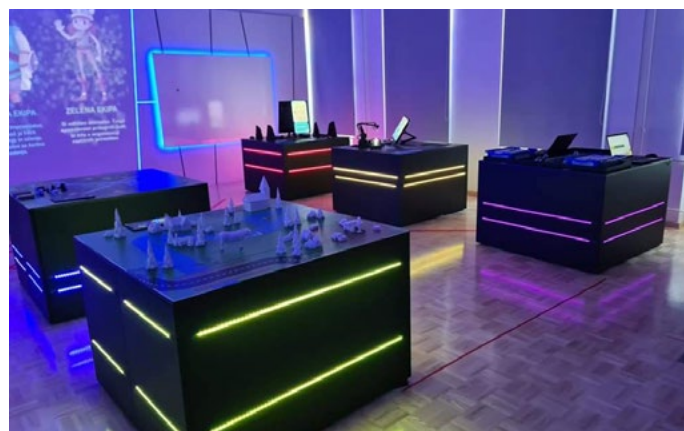

Foto: Andragoški zavod Ljudska univerza Velenje

Prednostna os 10: Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost

Investicija v dostopnost in odzivnost izobraževalnih sistemov

Za izvajanje ukrepov, usmerjenih v krepitev enake dostopnosti vseživljenjskega učenja in izboljšanje odzivnosti izobraževalnih sistemov, smo namenili sredstva v višini dobrih 166 milijonov evrov. Investicija v dostopnost in odzivnost izobraževalnih sistemov je predstavljala ključen korak v razvoju izobraževanja in usposabljanja ter je omogočila izvajanje širokega nabora aktivnosti za izboljšanje kakovosti izobraževanja, dvig kompetenc in podporo mladim pri njihovih kariernih odločitvah.

Ena izmed ključnih aktivnosti je bila usmerjena v razvoj inovativnih učnih okolij ter pedagoških strategij za izboljšanje kompetenc mladih. Tako ta kot številne druge podprte aktivnosti v okviru te prednostne osi so se navezovali oziroma usklajevali z vsebino in cilji S4, kar je ne samo v slovenskem temveč tudi v evropskem prostoru predstavljalo močno dodano vrednost slovenskega pristopa S4. Poleg tega smo sredstva namenili podpornim ukrepom za priznavanje neformalno pridobljenega znanja, nadgradnji poklicnih standardov in učnih načrtov ter razvoju e-vsebin, e-storitev in e-učbenikov. Izvajali pa smo tudi programe izobraževanja, namenjene dvigu izobrazbene ravni in pridobitvi srednje strokovne izobrazbe.

Pomemben del investicije je bilo tudi delo kariernih centrov za mlade, kjer so se izvajale aktivnosti za promocijo projektov, svetovanje mladim in organizacija dogodkov za šolajočo se mladino ter njihove starše.

V okviru aktivnosti, izvedenih znotraj prednostne naložbe izboljšanje odzivnosti sistemov izobraževanja, so se zaposleni v šolstvu usposabljali za pridobitev znanja in kompetenc, potrebnih za posamezna delovna mesta. Prav tako so se spodbujale prožne oblike učenja ter krepile kompetence strokovnih delavcev na vseh področjih izobraževanja.

Podprto je bilo tudi področje mobilnosti slovenskih študentov iz socialno šibkih okolij na izmenjavah v tujini. Mentorji v podjetjih so igrali ključno vlogo pri kakovostnem svetovanju, izobraževanju in uvajanju v delo, kar je prispevalo k poklicnemu izobraževanju in usposabljanju ciljnih skupin.

Investicija v dostopnost in odzivnost izobraževalnih sistemov je tako predstavljala ključen korak v razvoju slovenskega izobraževalnega sistema ter okrepila pripravljenost mladih na izzive sodobnega trga dela in družbe.

PRIMER DOBRE PRAKSE: E-vsebine, e-storitve za podporo uvajanju novih pristopov v vzgoji in izobraževanju (eTorba 2023)

Projekt eTorba 2023, osredotočen na razvoj sodobne šole 21. stoletja, je temeljil na spodaj navedenih ključnih stebrih:

- 1. Vzpostavitev e-učnega okolja:** Cilj je ustvariti interaktivno in inovativno učno okolje, ki izkorišča prednosti sodobne tehnologije.
- 2. Razvoj ustreznih e-vsebin:** Projekt se osredotoča na ustvarjanje bogatih interaktivnih e-vsebin, prilagojenih potrebam učencev za samostojno delo in pouk v razredu.

Za razvoj sodobne šole 21. stoletja je pomemben tudi steber **izobraževanje e-kompetentnega učitelja**.

V okviru projekta je bila zagotovljena tehnična in vsebinska nadgradnja portala za e-vsebine (eTorba) s pripadajočim avtorskim orodjem za izdelavo e-vsebin (eUrejevalnik).

Vzpostavljena enotna nacionalna platforma za elektronske učbenike in druga učna gradiva (etorba.sio.si) z brezplačnimi in strokovno pregledanimi e-gradivi

Foto: zajem zaslona – videoposnetek Kako se učim z eTorbo, ilustracija klepetalnega robota: Lidija Plestenjak, Unibrand d.o.o., oblikovanje in snemanje: Unibrand d.o.o., scenarij: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje © Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

tako ponuja 40 novih oziroma nadgrajenih in osveženih interaktivnih učbenikov in elektronskih gradiv.

Nova ali posodobljena gradiva so interaktivna, omogočajo samostojno delo učencev in vključujejo različne medije, kot so posnetki, videoposnetki, animacije in sheme. E-bralnik na platformi omogoča dodatne funkcionalnosti, kot so podčrtovanje, označevanje, dodajanje zapiskov in prilagajanje prikaza za lažje branje.

Projekt prinaša številne koristi:

- Učenci in dijaki lahko dostopajo do sodobnih e-učbenikov in gradiv, prilagojenih učenju na spletu.
- Učitelji lahko ustvarjajo lastna multimedijška gradiva za poučevanje.
- Založniki imajo možnost dodajanja lastnih e-gradiv na portal.

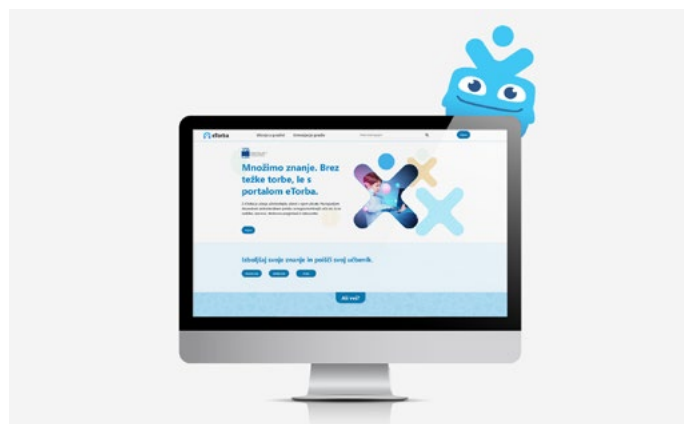

Foto: ilustracija klepetalnega robota: Lidija Plestenjak, Unibrand d.o.o., oblikovanje: Unibrand d.o.o. © Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

Foto: zajem zaslona – himna eTorbe. Na fotografiji sta Leyre in klepetalni robot. Ilustracija klepetalnega robota: Lidija Plestenjak, Unibrand d.o.o., snemanje: Gliser d.o.o., scenarij: Gliser d.o.o., Unibrand d.o.o., Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje © Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

Prednostna os 11: Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO in krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev

Slovenija nadaljuje s strateškimi projekti za krepitev pravosodja, uprave in inovativnosti v javnem sektorju

V okviru te prednostne osi smo z naložbami v višini dobrih 55 milijonov evrov podprli različne projekte za izboljšanje pravosodnega sistema, posodobitev upravnih procesov in spodbujanje inovativnosti v javnem sektorju. Podprte naložbe bodo imele dolgoročne učinke na izboljšanje kakovosti javnih storitev in učinkovitosti delovanja državnih institucij.

Ena izmed ključnih naložb, imenovana Učinkovito pravosodje, je bila zasnovana z namenom izboljšanja kakovosti pravosodnih procesov. Cilj je bil optimizacija vodenja postopkov, dvig kompetenc v pravosodnem sistemu ter spodbujanje in zagotavljanje kakovosti v pravosodju. Poseben poudarek je bil na prenovi poslovnih procesov in izboljšanju usposobljenosti zaposlenih v pravosodju.

Projekt Uprava 2020 je vključeval implementacijo ključnih orodij boljše zakonodaje v proces priprave predpisov, poenotenje državne spletne vsebine z razvojem enotne državne spletne točke gov.si in nadgradnjo portala eUprava. Prav tako je bila izvedena prenova informacijskega sistema za podporo upravnemu poslovanju, kar prispeva k učinkovitejšemu delovanju državnih institucij.

Projekt Učinkovito upravljanje zaposlenih je bil usmerjen v posodobitev sistema upravljanja zaposlenih z ustrezno informacijsko podporo, vzpostavitev kompetenčnega modela in okrepljenim usposabljanjem na ključnih področjih. Projekt prispeva k učinkovitejšemu upravljanju človeških virov v javnem sektorju.

Prenova sistema MFERAC je temeljila na sodobni tehnološki osnovi, usklajeni z zahtevami Državnega računalniškega oblaka. Razvoj sistema je bil usmerjen tudi v uporabo centralnih registrov in šifrantov ter preprečevanje podvajanja šifrantov za potrebe posameznih aplikacij.

Projekt E-notranja revizija je predstavljal pomemben korak v racionalizaciji postopkov in notranjega revidiranja v javnem sektorju s ciljem večje učinkovitosti dela notranjih revizijskih služb, zunanjih izvajalcev ter Urada za nadzor proračuna.

Projekt E-plačam je bil usmerjen v nadgradnjo spletnih aplikacij za izvajanje plačilnih storitev za proračunske uporabnike. S poslovno analitiko poslovanja proračunskega uporabnika in prilagoditvijo aplikacije za delo z mobilnimi napravami projekt olajšuje izvajanje finančnih transakcij v javnem sektorju.

Projekt Inovativen.si je sistematično uvajal inovativnost v javni sektor in s tem uvajal nove pristope k reševanju izzivov in izboljševanju kakovosti javnih storitev.

Izvedeni so bili tudi javni razpisi za krepitev zmogljivosti nevladnih organizacij (NVO) za zagovorništvo in izvajanje javnih storitev ter za organizacijski razvoj NVO. Ti ukrepi so bili usmerjeni v krepitev medsektorskega sodelovanja in vzpostavljanje partnerstev z namenom reševanja družbenih izzivov.

PRIMER DOBRE PRAKSE:

Učinkovito pravosodje: celovita in inovativna podpora pravosodnemu sistemu

Naložba Učinkovito pravosodje, izvedena med letoma 2016 in 2023, je predstavljala napredek v slovenskem pravosodnem sistemu. Štirje glavni upravičenci, Ministrstvo za pravosodje, Vrhovno sodišče, Ustavno sodišče in Uprava za probacijo, so z izvajanjem 40 projektov soustvarjali številne izboljšave, ki so pomembno prispevale k učinkovitosti in kakovosti pravosodja. Med ključnimi dosežki naložbe so:

1. Ustanovitev Uprave za probacijo (2018): Implementacija sistema za zagon probacije je zajemala ustanovitev Uprave in razvoj informacijskega sistema ProbIS ter modela ocenjevanja tveganj ter potreb za obravnavo oseb v probaciji. Zaposleni v probaciji so bili deležni specializiranih usposabljanj.
2. Razvoj novih informacijskih sistemov: uvedba nove Centralne kazenske evidence, Vpisnikov Državnega odvetništva, elektronskega vlaganja in vročanja na Ustavnem sodišču, eSpisa in eKoledarja na Vrhovnem sodišču.
3. Nadgradnje obstoječih informacijskih sistemov: posodobitve sistemov, kot so eZapori, e-Notar, eObveznosti, INS, eVložišče, i-K, ZK, PUND, sistem za obdelavo in objavo odločitev, informacijski in dokumentni sistem Ustavnega sodišča ter sistemi videokonferenc in zvočnega snemanja na sodiščih.

Nagrada Kristalna tehtnica

Foto: Vrhovno sodišče

4. Nakup opreme: nakup videokonferenčne opreme za sodišča, ki omogoča spremljanje obravnav za osebe s težavami s sluhom, in računalniške opreme za podporo poslovnim procesom državnega odvetništva, tožilstva in sodstva.
5. Digitalizacija dokumentov in sistemov za dolgoročno hrambo: uvedba sistemov za dolgoročno e-hrambo na Vrhovnem in Ustavnem sodišču ter digitalizacija originalnih dokumentov v rešenih zadevah na Ustavnem sodišču.
6. Promocija sodišču pridružene mediacije: aktivna promocija mediacije z več kot 13.000 izvedenimi sodišču pridruženimi mediacijami, vključno s promocijskimi konferencami.
7. Izobraževanja in usposabljanja: izdelava modela kompetenc in izvedba več kot 1.000 izobraževalnih dogodkov. Razvoj informacijskega sistema za podporo izvajanju izobraževanj. Izvedba strokovnih izobraževanj za zaposlene v celotnem pravosodju.
8. Izdelava vodnikov za vodenje sodnih postopkov in pisanje sodb.
9. Izdelava spletnih strani, portalov in orodij: vzpostavitev spletnih strani eu-drzavljan.si, poslovanje-sodstva.sodisce.si, nasodiscu.si za namen objav o sodnih postopkih za državljane in portala e-dražbe (sodnedrazbe.si) ter izdelava orodja za pripravo sprememb predpisov.

10. Izvedba pilotnih projektov: pilotna uvedba e-usposabljanja v zaporniški celici na Dobu in pilotni poskus razbremenitve sodnega osebja s pomočjo inovativne uporabe tehnologije ter vzpostavitev pogojev za razširitev pilotnega projekta (TIPKO) na vsa sodišča.
11. Promocija pravne države in demokracije: izdaja Ustave v stripu, distribuirane v osnovne šole in knjižnice ter generaciji sedmošolcev v šolskem letu 2019/2020.

Naložba Učinkovito pravosodje je prinesla izjemne rezultate, kar se odražajo v več nagradah in priznanjih, vključno z mednarodnimi, kot so Kristalna tehtnica sodstva, Premik naprej, UX Design Award, CEP Award 2019 za probacijo in drugi. Naložba je pomembno prispevala k uresničitvi ciljev Strategije pravosodja 2020 in Strategije ravnanja s človeškimi viri 2020 ter povečala institucionalne zmogljivosti celotnega pravosodnega sistema.

Nagrada za ustanovitev probacije v Sloveniji

Foto: Ministrstvo za pravosodje

Ustava v stripu

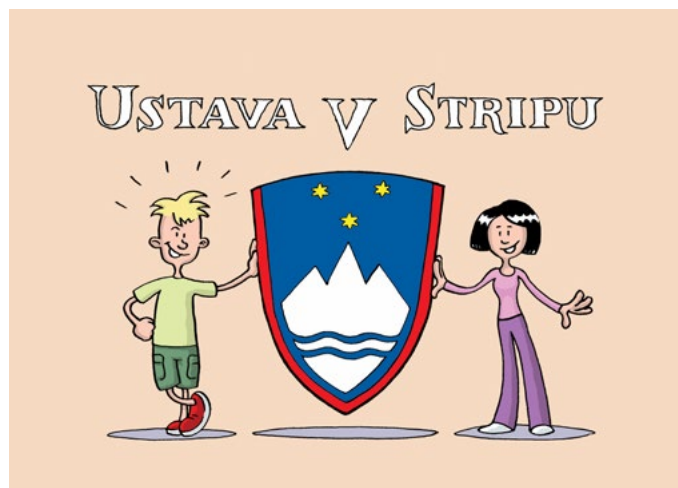
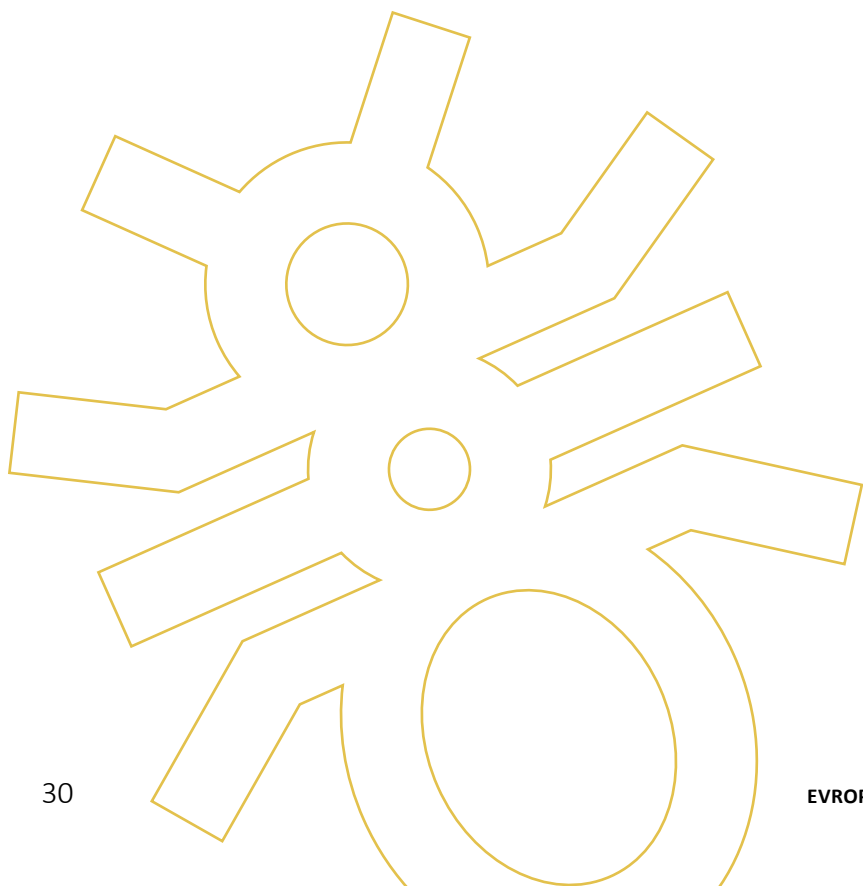

Foto: zajem zaslona Ilustrirane Ustave Republike Slovenije – izbor členov

React EU: Spodbujanje odprave posledic krize v okviru pandemije covid-19 in priprava zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja gospodarstva – ESRR

V okviru mehanizma React EU – ESRR je bilo potrjenih 16 ukrepov v skupni višini 276,2 milijonov evrov evropskega prispevka.

Za namen **krepitve odpornosti zdravstvenih sistemov** je Ministrstvo za zdravje kupilo medicinsko opremo za več zdravstvenih domov, da bodo ti lahko zagotavljali hitrejši dostop do diagnostičnih, zdravstvenih in terapevtskih storitev. Vzpostavili so logistični center NIJZ in prostore Službe za preskrbo z zdravili, kar omogoča optimalno delo in skladiščenje ter razvoz cepiv v vseh razmerah delovanja ter za daljše časovno obdobje, in vzpostavili enotno informacijsko rešitev za naročanje na cepljenje.

Prenovili in ustrezno opremili so pritličje obstoječe zgradbe nekdanjega Zavoda za varstvo pri delu v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana in tako zmanjšali tveganje za prenos okužb na paciente Urgentnega bloka. Uredili so stavbo internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, negovalnega oddelka Splošne bolnišnice Murska Sobota in Negovalne bolnišnice Ljubljana ter s tem zagotovili kakovostne pogoje za neakutno in paliativno oskrbo, varno in uspešno zdravstveno obravnavo bolnikov, za zdravje in varnost pri delu zaposlenih ter za varnost in dobro počutje bolnikov. Oddelek za pljučne bolezni so iz dotrajane in 18 kilometrov oddaljene stavbe preselili na lokacijo Univerzitetnega kliničnega centra Maribor. Tako bo možno hitro ukrepanje pri reševanju zapletov, predvsem kirurških, in obravnave hudo prizadetih bolnikov z odpovedjo dihanja, ki potrebujejo takojšnjo oskrbo v intenzivnih enotah.

Na področju **celovite energetske prenove stavb zdravstvene infrastrukture posebnega pomena zaradi covid-19** je bila izvedena celovita energetska sanacija objektov Orhideja in Vrtnica Univerzitetnega

rehabilitacijskega inštituta Soča s ciljem zmanjšanja porabe vode ter toplotne in električne energije, emisij toplogrednih plinov (CO₂) in posledično optimizacije upravljanja in vzdrževanja stavb.

Z namenom **ustrezne ureditve razmer v domovih starejših občanov (DSO)** je bil izveden javni razpis za prilagoditev obstoječe infrastrukture oziroma prenove 16 domov za starejše s ciljem zagotoviti prijazno in varno bivalno okolje uporabnikom socialnih storitev ter ustrezne standarde v obstoječih institucijah socialnega varstva.

Na področju **digitalizacije izobraževanja** je Arnes izvedel nakup IKT za vzgojno-izobraževalne zavode z namenom vzpostavitve učnega okolja, ki bo omogočalo kvalitetno izvedbo izobraževanja na daljavo.

Na področju **digitalizacije v gospodarstvu in podpore MSP** je bil izveden javni razpis za izvedbo digitalne transformacije v podjetjih, in sicer z izvedenim prehodom na digitalizacijo poslovanja in prilagoditvijo digitalnim trgom. Tako se spodbuja energetska in snovno učinkovite procese in izboljšuje kompetence zaposlenih v podjetjih. Vzpostavljen je bil tudi sistem dodeljevanja spodbud manjših vrednosti MSP-jem za vsebine, kot so digitalizacija, krožno gospodarstvo, certificiranje, zaščita intelektualne lastnine, prenos lastništva, internacionalizacija itd. Za ohranjanje inovacijskega potenciala v podjetjih je bil izveden javni poziv, prednostno na področju digitalizacije in zelenega/krožnega gospodarstva. Raziskovalni kadri so s to pomočjo kljub oteženi gospodarski situaciji ostali polno zaposleni, razvojni projekti pa niso izgubili zagona.

Za **krepitev odpornosti slovenskega turizma** je bil izveden javni razpis za kakovostno in trajnostno

preoblikovanje ter znižanje sezonalizacije za dvig konkurenčnosti in dodane vrednosti v turizmu. Za nadaljnji razvoj in prestrukturiranje v letoletna gorska središča za aktivni oddih z vlaganji v žičniško in drugo infrastrukturo za zunanje aktivnosti, ki niso vezane izključno na zimsko sezono, je bilo podprtih devet večjih slovenskih smučišč (Vogel, Trije kralji, Krvavec, Golte, Velika planina, Kope, Rogla, Maribor in Cerčno). Izgrajenih oziroma obnovljenih je bilo sedem objektov nastanitvenih kapacitet višje kakovosti, kot so hoteli, penzion, gostišča in glampingi.

PRIMER DOBRE PRAKSE: Negovalni oddelek Splošne bolnišnice Murska Sobota – nov mejnik v zdravstvenem varstvu Pomurske regije

Izgradnja negovalnega oddelka predstavlja največjo investicijo na področju zdravstva v regiji v zadnjih 20 letih in s tem pomemben mejnik za celotno Pomursko regijo. Pri izgradnji Negovalnega oddelka ne gre samo za posodobljeno infrastrukturo, saj sama izgradnja simbolizira tudi predanost izboljšanju zdravstvene oskrbe in kakovosti življenja ljudi v Pomurski regiji. Celotna investicija v Negovalni oddelek znaša 9,6 milijona evrov, od tega prispevek evropske kohezijske politike znaša 5,9 milijona evrov.

Negovalni oddelek predstavlja ključni del vsakega zdravstvenega sistema in zagotavlja kakovostno zdravstveno nego in podporo pacientom predvsem v življenjskem obdobju starosti. Za prebivalce Pomurja, ki so oddaljeni od večjih zdravstvenih centrov, je sodoben negovalni oddelek velika pridobitev, saj tako prejmejo potrebno zdravstveno oskrbo bližje domu, kar zmanjša stres in breme potovanja v bolnišnice izven regije. Poleg tega bo lokalni zdravstveni kader zagotavljal kakovostno zdravstveno nego in podporo še posebej starejšim osebam, ki potrebujejo kakovostno negovalno in paliativno oskrbo.

Obstajajoči oddelek je zagotavljal 48 postelj, nova razširjena struktura pa bo s kapaciteto 72 postelj omogoča letno obravnavo najmanj 750 bolnikov. Vsaka bolniška soba z lastnimi sanitarijami bo opremljena po najnovejših tehničnih in strokovnih smernicah.

Prisotnost kakovostnega negovalnega oddelka v Pomurju bo izboljšala celotno zdravstveno infrastrukturo regije in privabila zdravstvene delavce. To bo prispevalo k večji dostopnosti strokovnjakov in izboljšanju kakovosti zdravstvene oskrbe za vse prebivalce Pomurja.

Celotni objekt negovalnega oddelka z južne strani

Foto: arhiv Splošne bolnišnice Murska Sobota

Novi prizidek na zahodni strani stavbe negovalnega oddelka

Foto: arhiv Splošne bolnišnice Murska Sobota

React EU: Spodbujanje odprave posledic krize v okviru pandemije covida-19 in priprava zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja gospodarstva – ESS

V okviru te prednostne osi smo za odpravo posledic krize, ki jo je povzročila pandemija covida-19, namenili dobrih 15 milijonov evrov sredstev. Ključni izvedeni ukrepi so imeli širok spekter ciljev in vplivov na družbo.

Eden izmed ključnih ukrepov je bil javni razpis za sofinanciranje izvajanja neformalnih izobraževanj za odrasle na področju digitalnih kompetenc za leto 2023. Namen tega razpisa je bil krepiti digitalne kompetence oseb, starejših od 30 let. Udeleženci izobraževanj so pridobivali osnovna in napredna znanja ter razvijali zavest o prednostih uporabe digitalnih orodij. To je prispevalo k dvigu stopnje digitalne pismenosti med prebivalci ter omogočilo boljšo uporabo digitalnih tehnologij in storitev.

Poleg tega je bil izveden projekt promocije in sofinanciranja storitev e-oskrbe na domu, ki je bil namenjen podpori samostojnemu in varnemu bivanju na domu za polnoletne osebe, še posebej tiste, stare 65 let ali več. Tako smo lažje zagotoviti, da so osebe, ki imajo omejene sposobnosti samooskrbe, lahko ostale doma in niso bile primorane oditi v institucionalno oskrbo.

Investicije v nadgradnjo IKT infrastrukture so povečale pripravljenost na nepričakovane dogodke, kot so izpadi komunikacijskih povezav ali električnega napajanja. To je še posebej pomembno za delovanje zdravstvenega sistema, saj so aplikativne storitve postale vitalnega pomena za modernizacijo in učinkovitost zdravstvenega sektorja.

Nadgradnja Centralnega registra podatkov o pacientih je omogočila povezovanje izvajalcev zdravstvenih dejavnosti s sodobnimi orodji ter zagotovila ustrezno vzdrževanje in posodabljanje IKT infrastrukture. To je bistveno prispevalo k informacijski varnosti in učinkovitosti zdravstvenih storitev.

Izveden je bil tudi javni razpis za razvoj novih organizacijskih oblik obravnave za osebe, ki potrebujejo začasno obravnavo v instituciji zaradi poškodb ali bolezni. Razviti so bili novi mehanizmi zagotavljanja zdravstvene nege, terapij in obravnave, kar je okrepilo odpornost zdravstvenega sistema in izboljšalo usposobljenost izvajalcev neformalne oskrbe.

PRIMER DOBRE PRAKSE: Postcovidna rehabilitacija v Thermani Laško

Družba Thermana d.d., ki se lahko pohvali s 70-letno tradicijo izvajanja medicinske rehabilitacije, je pridobila sredstva v okviru javnega razpisa Razvoj novih organizacijskih oblik obravnave za osebe, ki zaradi posledic poškodb ali bolezni potrebujejo začasno obravnavo v instituciji. Vrednost dodeljenih sredstev je znašala 233.836,00 evrov, obravnavanih pa je bilo 84 pacientov.

V okviru tega projekta je Družba Thermana d.d. uspešno izvajala postcovidno rehabilitacijo, še posebej pri pacientih s težjim potekom bolezni. Terapija, ki je zajemala tako fizioterapevtsko kot delovnoterapevtsko obravnavo, je bila prilagojena glede na stanje, potrebe in zmožnosti posameznega pacienta. Ključni cilj rehabilitacije je bil omogočiti pacientom večjo samostojnost pri izvajanju dnevnih aktivnosti ter izboljšati kakovost njihovega življenja.

Med fizioterapevtsko obravnavo so izvajali številne aktivnosti, vključno z individualnimi vajami za povečanje gibljivosti in mišične moči, dihalnimi vajami, terapijo v solni sobi, učenjem hoje in ravnotežja ter vajami v termalni vodi in na fitnes napravah. Delovnoterapevtska obravnavo pa je zajemala trening dnevnih aktivnosti, izvajanje treninga transferja iz postelje na invalidski voziček in nazaj ter aktivnosti za krepitev rok.

Rezultati rehabilitacije so izjemni. Po končani rehabilitaciji je večina pacientov napredovala pri samostojnosti pri dnevnih aktivnostih, vzdržljivosti in kondiciji. Opazen je bil tudi napredek pri hoji, prehojeni razdalji in zmanjšanju potrebe po pomoči negovalnega osebja.

Postcovidna rehabilitacija

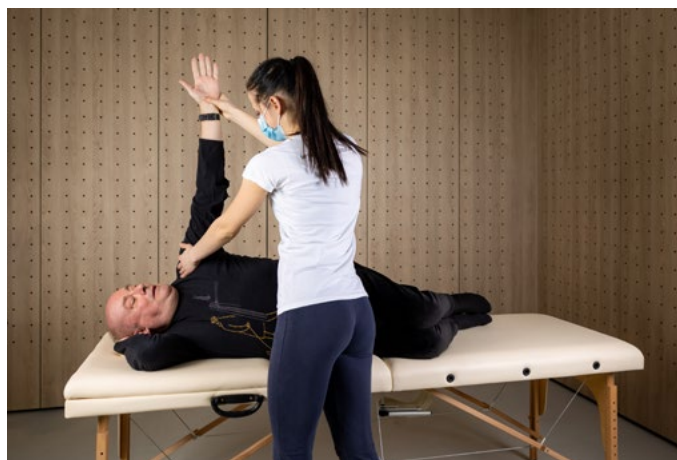

Foto: Rok Deželak

Dosežki v številkah

Število vključenih v programe usposabljanj, specializacij, dodatnih kvalifikacij, prekvalifikacij

120.136

Število udeležencev, vključenih v spodbude za zaposlitev

22.453

Število udeležencev, vključenih v programe za pridobitev kompetenc

57.322

Število mladih, vključenih v štipendijske sheme

6.118

Dodatni prebivalci deležni boljšega čiščenja odpadne vode

120.382

Dolžina novih kolesarskih povezav skoraj

500 km

Skupna tlorisna površina energetsko prenovljenih stavb javnega sektorja

957.571,61 m²,

kar predstavlja skoraj 50 % vseh energetsko prenovljenih tlorisnih površin stavb javnega sektorja.

Dodatno instalirana moč za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije

300 MW

od skupno 1855 MW inštalirane moči naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije.

Prenovljenih degradiranih urbanih območij v mestnih občinah

380.091 m²

Prenovljenih oziroma zgrajenih javnih ali poslovnih stavb na urbanih območjih

79.905 m²

Število podprtih podjetij

več kot

21.500

različnih podjetij

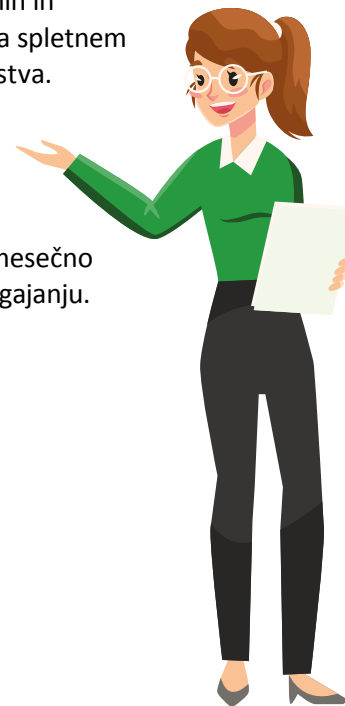

Namesto zaključka

Ob zaključku izvajanja evropske kohezijske politike v Sloveniji v obdobju 2014–2020 lahko ugotovimo, da je bilo to obdobje ključno za razvoj države na številnih področjih. S sredstvi iz različnih evropskih skladov smo izvedli številne projekte in naložbe, ki so prispevali k izboljšanju infrastrukture, gospodarske konkurenčnosti, socialne vključenosti in trajnostnega razvoja. Med ključne dosežke tega obdobja lahko brez dvoma uvrstimo izgradnjo in obnovo trajnostne prometne infrastrukture, razvoj izobraževalnih in raziskovalnih institucij ter spodbujanje inovacij in podjetništva. Sredstva so bila usmerjena tudi v izboljšanje okolja, trajnostno rabo naravnih virov ter razvoj urbanih in ruralnih območij.

Z zaključkom enega obdobja se je že začelo naslednje, ki prinaša nove priložnosti in izzive, med katere spada še večja usmerjenost v digitalizacijo, prehod v nizkoogljično gospodarstvo, boj proti podnebnim spremembam in krepitev socialne kohezije. Ključnega pomena je, da se Slovenija osredotoči na učinkovito vlaganje sredstev, ki so na voljo, in na izvajanje projektov, ki bodo imeli trajen in pozitiven vpliv na družbo in gospodarstvo.

Ključ do učinkovitega izvajanja vsake politike pa smo ljudje. V želji, da bomo uspešni tudi v prihodnje, bomo skrbeli za dostop do aktualnih in transparentnih informacij na spletnem portalu www.evropskasredstva.si, odgovarjali na vaša vprašanja s pomočjo interaktivne svetovalke Eme in vas s spletnim novičnikom Vizija kohezija mesečno obveščali o najnovjšem dogajanju.

Ministrice in ministri v času izvajanja operativnega programa v obdobju 2014–2020

12. Vlada Republike Slovenije

Alenka Smerkolj (19. november 2014–13. september 2018)

13. Vlada Republike Slovenije

Marko Bandelli (13. september 2018–13. november 2018)

Dr. Iztok Purič (19. december 2018–20. september 2019)

Dr. Angelika Rosa Mlinar (20. december 2019–13. marec 2020)

14. Vlada Republike Slovenije

Zvonko Černač (13. marec 2020–1. junij 2022)

15. Vlada Republike Slovenije

Dr. Aleksander Jevšek (1. junij 2022–danes)

